

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΤΟΥ
ΝΑΥΑΡΧΟΥ
ΑΝΔΡΕΟΥ Δ. ΜΙΑΟΥΛΗ
ΥΠΟ
ΑΝΤΩΝΙΟΥ Ν. ΣΑΧΙΝΗ

ΝΑΥΠΛΙΟΝ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΣΩΤΗΡΙΟΥ Ε. ΒΙΓΓΑ.

1882.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΤΟΥ
ΝΑΥΑΡΧΟΥ
ΑΝΔΡΕΟΥ Δ. ΜΙΑΟΥΛΗ
ΥΠΟ
ΑΝΤΩΝΙΟΥ Ν. ΣΑΧΙΝΗ

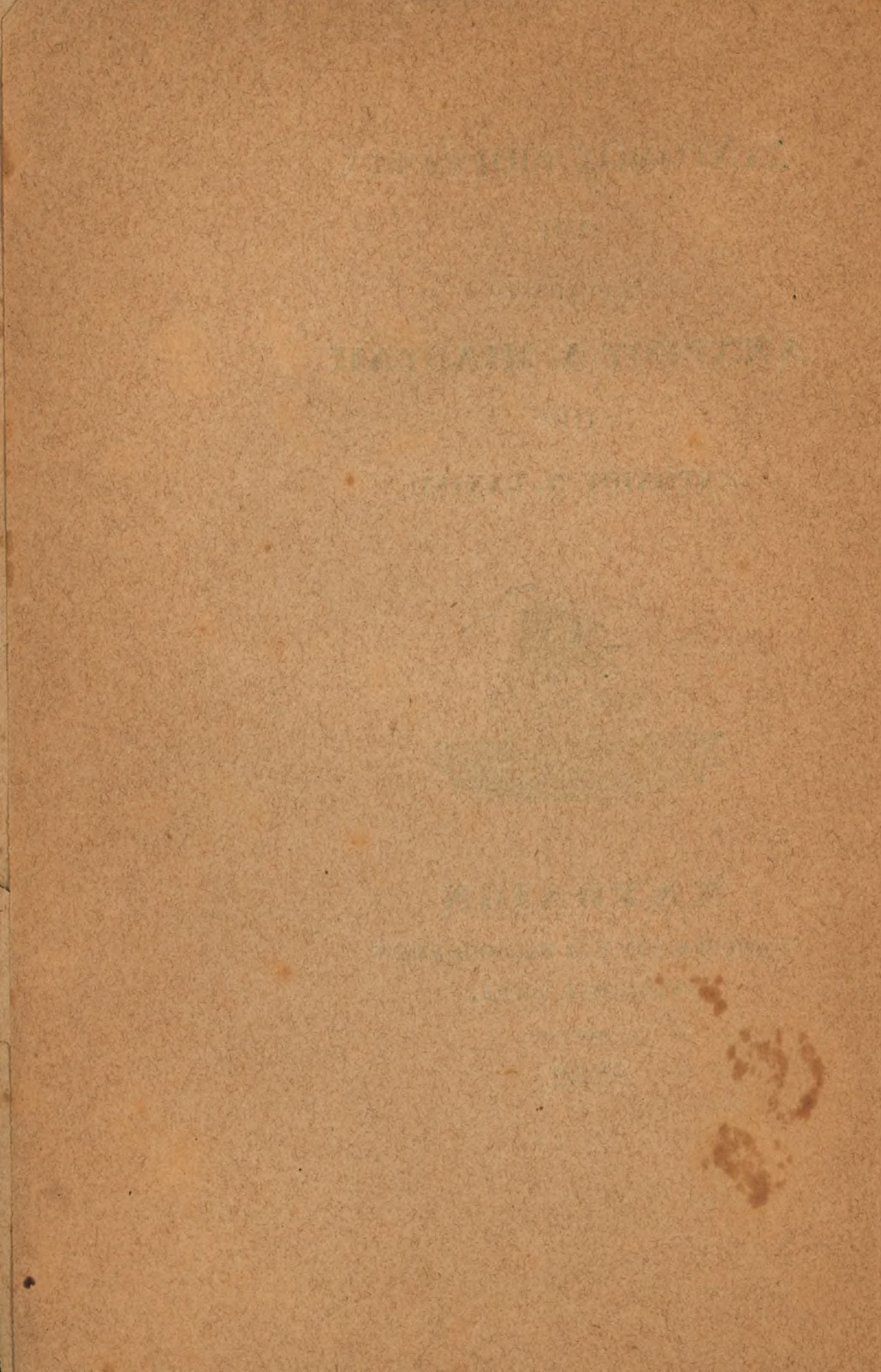

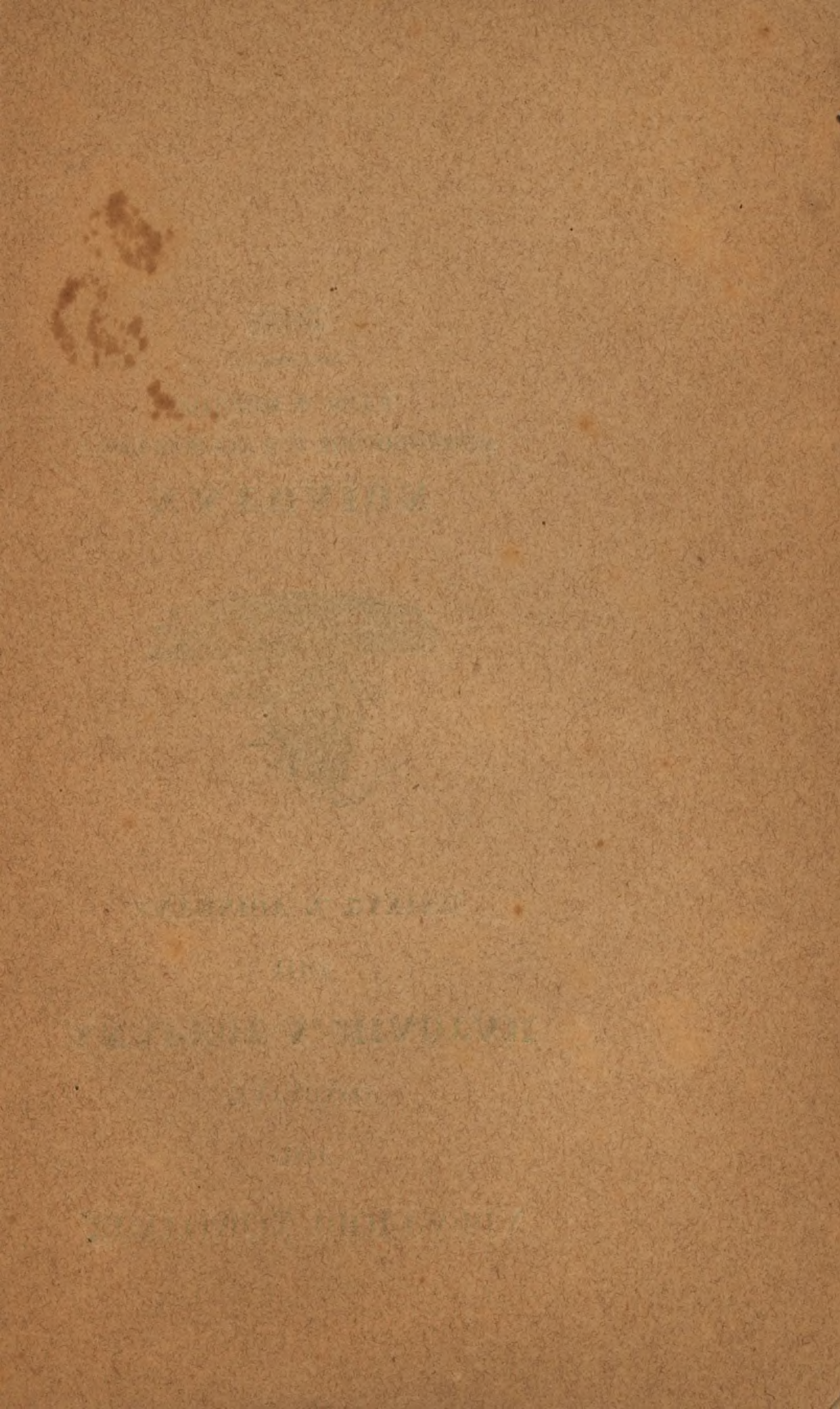
ΝΑΥΗΛΙΟΝ

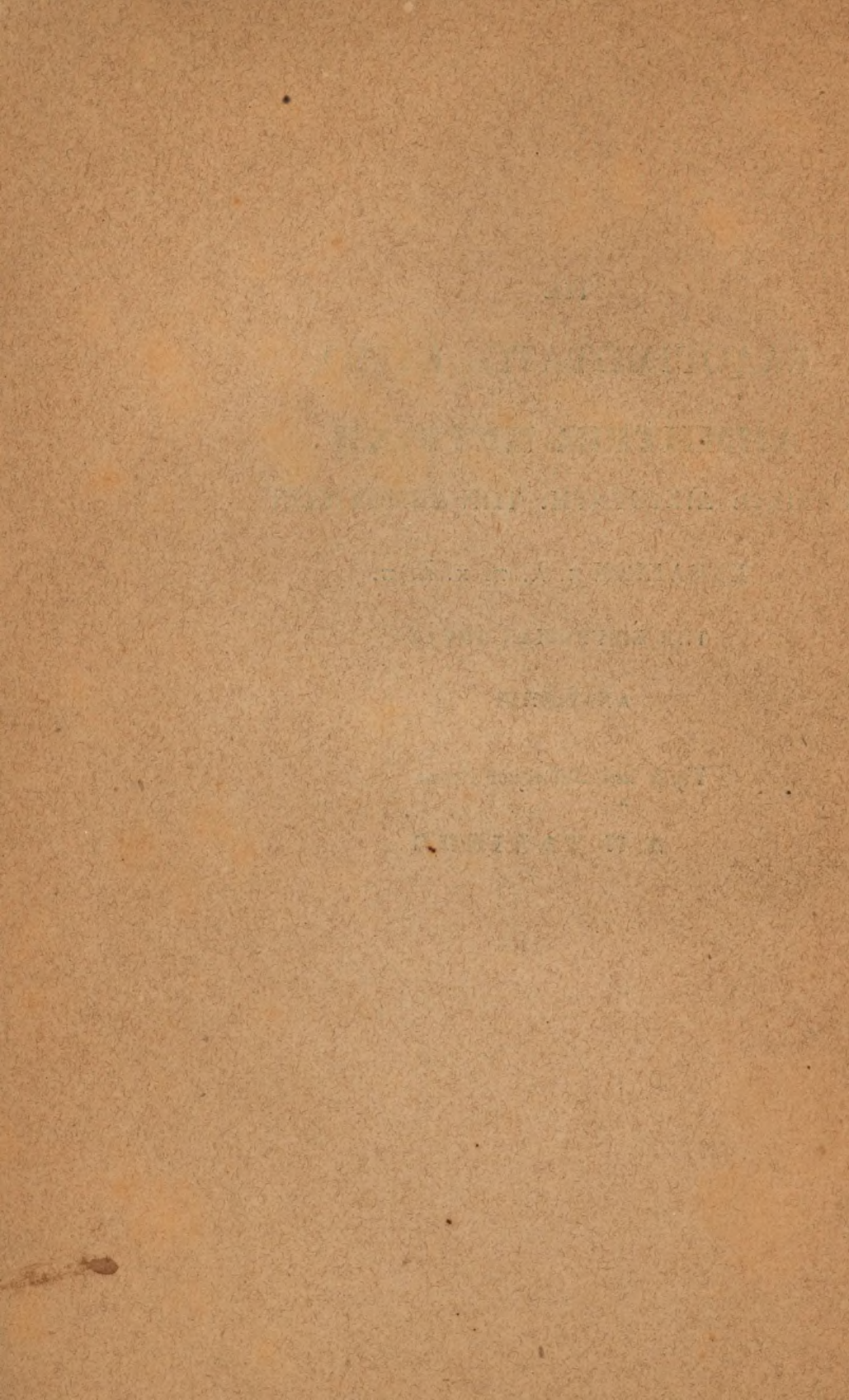
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΣΩΤΗΡΙΟΥ Ε. ΒΙΓΓΑ.

1882.

Θάπτεσαι εἰς τὴν ἀκτὴν μας, σ' τὸ τεθρυλημένον μνημα

Τοῦ λαμπροῦ Θεμιστοκλέους

Κ' ἡ σκιά σου θέλει βλέπει μὲ χαρὰν τὸ λευκὸν κύμα

Στάδιον τοῦ ἰδικοῦ σου καὶ τοῦ ἰδικοῦ του κλέους.

Γλύψατε εἰς τὸ μνημεῖον, ποῦ θὰ κρύψῃ τὰ ὀστᾶ του

Ἐχθρικά ἑκατὸν πλοῖα

Εἰς τὴν πρύμνην του δεμένα καὶ μὲ τὴν σημαίαν κάτου

Κ' εἰς τοὺς πόδας του ἃς κλαίουں καὶ ἡ Ἀφρικὴ καὶ Ἀσία

Π. ΣΟΦΤΣΟΣ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Ἐνσχύπτων εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ μελέ-
την τῶν ἱστοριῶν τῶν ἀνδρῶν ὅσοι διέπρεψαν
ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ καὶ ἔργοις καλοῖς καὶ
ἀνδραγαθήμασιν, ἀπεφάσισα καὶ γὰρ οὐχὶ ὅ-
πως ἐξυμνήσω τὸν μέγα ἥρωα καὶ χαλκέντε-
ρον περὶ τὰς ναυμαχίας κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν
ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἐπαναστάσει τοῦ 1821 ἐ-
θνοσωτηρίου ἔτους, τὸν Ἀνδρέαν Μιαούλην,
διότι ἡ μοῦσα Πολύμνια χρυσοῖς γράμμασιν
ἐξυμνεῖ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανα-
στάσεως, στέψασα αὐτὸν ἰοστεφάνοις, ἀλλ'
ἵνα ἱστορῶν τὸν ἄνδρα, βιογραφήσω αὐτὸν ἐκ
παιδός, πῶς εἶχεν οὗτος ἐκ παίδων, ποῖα φυ-
σικὰ προτερήματα, ἐκ πηγῶν ἀξιολύτων
ταῦτα ἐρανιζόμενος καὶ πῶς εἶτα τέλειος ἀ-
νὴρ γενόμενος διήγαγε καὶ ἐπολιτεύσατο, καὶ
κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821,
ὅτε ἡ φωνὴ τοῦ Ἄρεως ἤχησε πρὸς ἐξέγερσιν
κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἔρριψεν ἑαυτὸν αὐθορμήτως
καὶ τῇ ὁμοθυμῶ ψήφῳ τῆς ὅλης Ἑλλάδος εἰς
τοὺς κατὰ θάλασσαν κινδύνους καὶ τὸ πῦρ,
δι' οὗ πυρίκαυστον τὸν ἐχθρὸν κατὰ θάλασσαν
ἀνατινάξας εἰς τοὺς θόλους τοῦ οὐρανοῦ, ἐ-

σωσε τὴν πατρίδα καὶ ἠλευθέρωσεν αὐτὴν ἐκ
τῆς δουλείας τοῦ ἄλοτρίου, ἐπεχείρησα τὴν
σύνταξιν καὶ ἔκδοσιν τῆς βιογραφίας τοῦ με-
γάλου τούτου καὶ ἀτρομήτου ἀνδρός τοῦ Ἀν-
δρέου Μιαούλη.

Ὅθεν προσφέρων ὑμῖν προσφιλεῖς μοι κύ-
ριοι τὴν βιογραφίαν τοῦ τοσούτου διασήμου
καὶ ἀτρομήτου ναυάρχου Ἀνδρέου Μιαούλη,
γενομένου εὐεργέτου καὶ Σωτῆρος τῷ Ἑλλη-
νικῷ ἔθνει, κατὰ τὸ ἐπ' ἐμοί, ἐξαιτοῦμαι τὴν
συγγνώμην ἀπάντων διὰ τὰς τυχόν ἐλλεί-
ψεις μου, εὐχόμενος ἵνα κρείττονες ἐμοῦ κατὰ
πολὺ, συγγράψωσι τὸν βίον αὐτοῦ μετὰ πολ-
λῆς τῆς δεινότητος τοῦ λόγου καὶ ἐπιτυχέ-
στερον.

Δέξασθε τὴν πρὸς ἡμᾶς τιμὴν μου.

Ὁ Συντάκτης.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΝΑΥΑΡΧΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ ΜΙΑΟΥΛΗ.

Ὁ Δημήτριος Βῶκος καταγόμενος ἐκ τῶν φύλλων μεσογείου τῆς Εὐβοίας χωρίου, ἐνυμφεύθη ἐν Ὑδρᾷ (1) τρεῖς γυναῖκας. Μὲ τὴν πρώτην ἐγέννησε τὸν Γεώργιον, μὲ τὴν δευτέραν τὸν Ἀντώνιον, καὶ μίαν θυγατέρα· μὲ τὴν τρίτην τὴν Ἀνδριάναν, χήραν τοῦ Ἀνδρέου Βόχα, ἐγέννησε τὸν Ἀθανάσιον, τὸν Ναύαρχον Ἀνδρέαν, τὸν Θεοφάνην, τὸν Νικόλαον καὶ τὴν Διαμάντω.

Κατὰ πρῶτον ὁ Ἀνδρέας 10—11 ἐτῶν ἡλικίας ἐναυτολογήθη μὲ τὸ λατινάδικον πλοῖον τοῦ θείου του Γεωργίου Στύπα, ἥτοι συγγάμβρου τοῦ πατρός του καὶ συμμετόχου τοῦ πλοίου, συνταξειδεύσας μετ' αὐτοῦ τέσσαρα περίπου ἔτη.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ τῶν ληστοπειρατῶν, Γουλιέλμου καὶ Ἀνδρούτσου, ὁ Μιχαὴλ Χατζιμηχάλης, ἀφάρπασας τὸ πλοῖον τοῦ πατρός του καὶ συναιτερισθεὶς μετὰ τῶν ἄνω ληστοπειρατῶν, παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν φίλον του Ἀνδρέαν Μιαούλην καὶ ἐληστοπειράτουν κατὰ τὰ παράλια τῆς Αἰγύπτου ἀναβάντες καὶ μέχρι τοῦ Καίρου.

Ὁ Μιαούλης ἦγε τότε τὸ 16ον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἔνεκα δὲ τῆς μετὰ τῶν ληστοπειρατῶν ἐκστρατείας του ὁ πατήρ του ἐκάλει αὐτὸν Λάμπρον (2).

Μετ' ὀλίγον ὁ Μιαούλης ἐπανελθὼν εἰς Ὑδραν μετέβη μὲ τὸ πατρικόν του λατινάδικον τὸ διοικούμενον παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀντωνίου εἰς Χῖον, ἔνθα ἐπώλησε τὸ ἐκ σίτου φορτίον του. Εἰς Χῖον εὐρισκόμενος ἔδειρε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀντώνιον, καὶ κατακρατήσας τὰ κεφάλαια τοῦ πατρικοῦ πλοίου, ἡγόρασεν δι' αὐτῶν, Κρητικόν τι πλοῖον Μιαούλ ἀνομαζόμενον, ἐξ οὗ καὶ Μιαούλης μετωνομάσθη.

Ἐπανελθὼν εἰς Ὑδραν ἀνεχώρησε διὰ ταξειδίον καὶ ναυλωθεὶς διατάχθη νὰ μεταφέρῃ ἀραβόσιτον εἰς Βενετίαν· ἀντὶ δὲ νὰ μεταβῇ εἰς Βενετίαν μετέβη εἰς Γύθειον, ἔνθα, πωλήσας τὸν ἀραβόσιτον εἰς τὸν Μαγχιόρον, ἔσυρει συναλλαγματικὴν πρὸς τὸν πατέρα του πληρωτέαν εἰς διαταγὴν τοῦ φορτωτοῦ του, τὰ δὲ ἐκ τοῦ πωληθέντος ἀραβόσιτου χρήματα ἐκράτησε δι' ἑαυτὸν, καὶ ἐκ τούτων ἐσχηματίσθη ἡ πρώτη περιουσία του· ὅθεν ἔκτοτε ἐταξείδευε διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ κεφαλαίων.

Μετὰ παρέλευσιν τεσσάρων ἔως πέντε ἐτῶν, πωλήσας τὸ Κρητικὸν πλοῖον καὶ μεταβάς εἰς λίμνην τῆς Εὐβοίας κατεσκεύασε πλοῖον Σαῖτιᾶ, χωρητικότητος τεσσάρων καὶ ἡμίσεων χιλιάδων κοιλῶν.

Διὰ τοῦ πλοίου τούτου ταξειδεύσας ὁκτὼ περίπου ἔτη καὶ ὠφεληθεὶς τὰ μέγιστα, ἐπέστρεψε πρὸς τὸν πατέρα του τὸ χρηματικὸν ποσὸν ὅπερ εἶχεν ἀφαρπάσει, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ Κρητικοῦ πλοίου.

Μετὰ ταῦτα τὸ πλοῖόν του Σαῖτιᾶ πωλήσας πρὸς τὸν ἀδελφόν του Θεοφάνην, ἡγόρασεν ἐν Βρίκιον ἐκ Νεα-

πόλεως χωρητικότητος δέκα χιλιάδων κοιλῶν· διὰ τοῦ πλοίου τούτου μεταβάς εἰς Γένοβαν μὲ φορτίον σίτου, καὶ πωλήσας τὸν σίτον, τὸν μετέφερεν ὑπὸ ναῦλον εἰς Λισαβῶνα, ἔνθα κατὰ πρῶτον κατέπλευσεν Ὑδραϊκὸν πλοῖον.

Τὸ πλοῖον τοῦτο κατὰ τὸ 1802 παραδοὺς εἰς τὸν γυναικάδελφόν του Ἀντώνιον Μπίκον, μετέβη εἰς Βενετίαν, ἔνθα κατεσκεύασε πλοῖον χωρητικότητος 18,000 κοιλῶν καὶ 132 ποδῶν μήκους.

Κατὰ τὸ 1802 ὅτε ὁ Ἀγγλικὸς στόλος ἐπολιόρκει τὰ παράλια τῆς Ἰσπανίας, ὁ Μιαούλης διαλαθὼν τὴν προσοχὴν τῶν πολιορκητῶν κατώρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς Κάδιξ, καὶ πωλήσας τὸ φορτίον του, κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του συνελήφθη παρὰ τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου· ὁ Νέλσων ὅμως ἐκτιμήσας τὴν γενναιότητα καὶ ἐτοιμότητα τοῦ πνεύματός του εἰπόντος αὐτῷ, ὅτι τὸ κέρδος τὸν παρεκίνησεν, ἵνα παραβιάσῃ τὴν πολιορκίαν, τὸν ἀφῆκεν ἐλεύθερον.

Τὸ 1804 ὁ Ἀνδρέας Μιαούλης φορτώσας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως σίτον διὰ λογαριασμόν του μετέβη εἰς Ἀργαζίλιαν, ἔνθα πληροφορηθεὶς ὅτι εἰς Κάδιξ ἦθελεν ὠφεληθῇ περισσότερον, ἀνεχώρησεν ἀπὸ Ἀργαζίλιαν διὰ Κάδιξ· πνέοντος δὲ ἐναντίου ἀνέμου, ἠναγκάσθη νὰ λοξοδρομήσῃ ἐπὶ ἑξ ἡμέρας. Ἐνῷ δὲ περὶ τὴν 2 ὥραν Μ. Μ. διευθύνετο πρὸς τὸ μέρος τῆς Ταρίφας, ἀνεβίβασεν ναύτας ἐπὶ τῶν ιστίων πρὸς σκόπευσιν τοῦ ὑπάρχοντος κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο ὑφάλου, καὶ μὴ δυνηθέντες νὰ διευκρινίσωσιν αὐτὸν, ἐνόμιζον ὅτι τὸν εἶχον ἀφί-

σει ὑπηνέμῳς, ὅτε αἴφνης προσέκρουσε τὸ πλοῖον κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν αὐτοῦ κατὰ τὴν πρῶραν καὶ κατὰ τὴν δεξιὰν ἐκ πρύμνης, χωρὶς νὰ ἐγγίσῃ ἡ τροπὶς. Ἐνεκὰ τοῦ μετρίως πνέοντος νοτίου ἀνέμου τὸ πλοῖον ἦτο πλησίστιον προσκροῦσαν δὲ ἔθεσαν τὰ ἱστία κατ' ἄλλη-
 λαντίδρασιν (sopra gabia) τὸ δὲ πλοῖον ὀπισθοδρομήσαν ἐξῆλθε τοῦ ὑφάλου καὶ ἐστράφη διευθυνόμενον πρὸς τὴν Ἀργαζίλιαν, παραπλέον τὴν Ἰσπανικὴν ἀκτὴν πρὸς διάσωσιν τοῦ πληρώματος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πλοῖον διέρ-
 ρει τὰ πολλὰ (ἔκαμε πολλὰ νερά) καὶ ἐκινδύνευε νὰ βυ-
 θισθῇ, διεπέρασε τὸν δόλωνα (gabia) κάτωθεν τοῦ πλοίου, ἵνα, εἰ δυνατόν, παρακωλύσῃ τὴν μεγάλην εἰσροὴν τῶν ὑδάτων. Βλέπων ὅμως ὅτι ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατον νὰ μεταβῶσιν εἰς Ἀργαζίλιαν, διότι τὸ πλοῖον ἐβυθίζετο, ἠναγκάσθη νὰ τὸ ῥίψῃ εἰς τὴν ἀκτὴν· παρὰ τὴν ἀκτὴν ὅμως ὑπῆρχεν ὕφαλος ἐπὶ τοῦ ὁποίου αὐθις προσκροῦ-
 σαν τὸ πλοῖον ἐβυθίσθη, τὸ δὲ πλήρωμα ἐσώθη διὰ τῆς λέμβου εἰς Ἀργαζίλιαν, ὁπόθεν ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀν-
 τώνιον Τούχαν, Ὑδραῖον, εὐρισκόμενον εἰς Κάδιξ, πα-
 ρακαλέσας αὐτὸν ἵνα μεταβῇ εἰς Ἀργαζίλιαν καὶ τὸν παραλάβῃ· ὅστις μεταβὰς καὶ παραλαβὼν αὐτὸν, τὸν μετέφερεν εἰς Λιθόρνον, ὅπου τὸ πλοῖον του διευθύνετο, τὸ δὲ πλήρωμα ἐπιβίβασθὲν εἰς τὸ ἐν Ἀργαζιλίᾳ πλοῖον τοῦ Ἀναγνώστου Χ. Ἀναργύρου ἐκ Σπετσῶν, ἐπανῆλ-
 θεν εἰς Ὑδραν. Εἰς τὸ ταξείδιον τοῦτο εἶχε συμπαρα-
 λάβει καὶ τὸν κατὰ πρῶτον ταξειδεύσαντα πρωτότοκόν
 του υἱὸν Δημήτριον.

Ὁ Ἀνδρέας Μιαούλης ἀπὸ Λιθόρνον μετέβη εἰς Γέ-
 νοβαν, ἐνθα εἶχε φίλον τινὰ ἔμπορον, παρ' οὗ πρότε-

ρον εἶχε ναυλωθῆ διὰ Λισαβῶνα, ἵνα δι' αὐτοῦ προμηθεύσῃ τὸ ἀπαιτούμενον ὑλικὸν πρὸς κατασκευὴν πλοίου ἐν Ὑδρα. Ὁ Μιαούλης κατὰ προτροπὴν τοῦ ἐμπόρου ἡγόρασεν ἐκεῖ ἐν πλοῖον, ὃπερ ἐναυπηγεῖτο, χωρητικότητος 9,000 κοιλῶν, αὐτοπροαιρέτως προσενεγκόντος τοῦ εἰρημένου ἐμπόρου τῷ Μιαούλῃ, τὸ πρὸς ἀγορὰν τοῦ εἰρημένου πλοίου χρηματικὸν ποσόν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1807 ὅταν ὁ καπετὰν Γεώργης Βούλγαρης (3) ἐπανῆλθεν ἐκ Πόρου, καταδιωχθεὶς τότε ὑπὸ τῶν Ῥωσσοφρονούντων προκρίτων τῆς Ὑδρας, ὁ Ἀνδρέας Μιαούλης συγκαταδιωχόμενος καὶ αὐτὸς ὡς ὁμόφρων αὐτῷ, ἐπανῆλθεν εἰς Ὑδραν μετὰ τοῦ Καπετὰν Γεώργη Βούλγαρη, καὶ σημάνας τὸν μέγα κώδωνα τῆς παρὰ τὸν λιμένα ἱερᾶς μονῆς, ὅτε συναθροισθέντος ἱκανοῦ λαοῦ, ἐνόπλως τὸν ἐνεκαθίδρυσεν ἐκ νέου.

Κατὰ τὸ 1811 ὁ Ἀνδρέας Μιαούλης ἔχων φορτίον σίτου καὶ διευθυνόμενος εἰς Λιβόρνον, ἀπήντησε κατὰ τὰ παράλια τοῦ Παππικοῦ κράτους καταδρομικὸν Γαλλικὸν Βρίχιον, μεθ' οὗ ἐναυμάχησε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Τὸ Γαλλικὸν πλοῖον ἀπεπειρᾶτο νὰ κυριεύσῃ τὸ πλοῖον τοῦ Μιαούλη ἐκ τῆς πρύμνης· τότε ὁ Μιαούλης ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἱστάμενος ξιφῆρης καὶ ἐνθαῤῥύνων τὸ πλήρωμα ἀπέκρουε τὸ Γαλλικὸν καταδρομικὸν διὰ δύο πυροβόλων τῶν θυρίδων τῆς πρύμνης, καὶ τῆς νυκτὸς ἐπελθούσης ἐσώθη ὁ Μιαούλης, τὸ δὲ καταδρομικὸν δὲν ἐφάνη που τὴν πρωΐαν τῆς ἐπιούσης.

Ὁ Μιαούλης ἐταξείδευσε ἄχρι τοῦ 1816, ὅτε ἀποσυρθεὶς τοῦ ναυτικοῦ ἐπαγγέλματος, διέμενεν ἐν Ὑδρᾷ μετερχόμενος ἐμπόριον ἀποικιακῶν εἰδῶν.

Ὁ Μιαούλης μέχρι τοῦ 1807 ἦτο οἰνοπότης καὶ ἐκά-
πνιζεν ὑπερβολικῶς· ἀσθενήσας ὁμῶς τότε ἀπὸ ἀπόστημά
τι κάτωθεν τῆς δεξιᾶς ὠμοπλάτης, μετέβη εἰς Ἀθήνας
παρὰ τῷ τότε φημιζομένῳ ἱατρῷ Ἀβραμιώτῃ, παρ' οὗ
θεραπευθεὶς, ἐπέστρεψεν εἰς Ὑδραν, ἀπαγορευθέντος
αὐτῷ παρὰ τοῦ εἰρημένου ἱατροῦ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ κα-
πνοῦ. Τὴν παραγγελίαν ταύτην ἐτήρησεν ὁ Μιαούλης
μέχρι τέλους τοῦ βίου του καὶ ἀπεστρέφετο τοὺς οἰνο-
πότας.

Ὁ Ἀνδρέας Μιαούλης ἦτο δίκαιος καὶ τίμιος κατὰ
τὰς συναλλαγὰς του· ἐπιεικής, γενναῖος, ἔριψοκίνδυ-
νος, ἔχων τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ τόλμη ἐπιτυγχάνει· ἦτο
εὐπροσήγορος καὶ ἀπλοϊκὸς τὰ ἔθνη (4).

Ὁ Μιαούλης ἐνυμφεύθη περὶ τὰ 1792—1795 τὴν
θυγατέρα τοῦ ἱερέως Ἰωάννου Μπίκου Εἰρήνην καλου-
μένην· ἐγέννησε δὲ τὰ ἐξῆς τέκνα, τὸν Δημήτριον, Ἀν-
τώνιον, Ἰωάννην, Ἐμμανουήλ, Ἀθανάσιον, Νικόλαον
καὶ τὴν Μαρίαν σύζυγον τοῦ Γκίκα Θεοδώρου Γκίκα καὶ
κατόπιν τοῦ Λαζάρου Πινότση. (5)

Ὅτε δὲ κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1821 ἡ θεὰ ἐλευθερία ἐξε-
γερθεῖσα ἀπὸ τῶν προγονικῶν τάφων λαμπρὰ καὶ ἀκτι-
νοβόλος ὡς οὐράνιος ἄγγελος, βροντώδῃ τῇ φωνῇ ἐκά-
λεσε περὶ ἑαυτὴν ἐν Ἑλλάδι τὰ τέκνα της, ἅπαντες οἱ
μεγάθυμοι τῆς Ὑδρας οἰκοκυραῖοι καὶ πλοίαρχοι ὑπὸ
τῆς θείας ἐκείνης φωνῆς κατενθουσιασθέντες ἄθροοι
συνῆλθον εἰς τὸν παρὰ τὴν ἀγορὰν ναὸν τῆς Θεομή-
τορος ὅπως περὶ τοῦ πρακταίου σχεφθῶσι· μετὰ πολύ-
ωρον δὲ συνδιάσκεψιν ἀπεφάσισαν νὰ ὑψώσωσι τὴν ἑ-

ρὰν τῆς ἐλευθερίας σημαίαν καὶ νὰ συναγωνισθῶσι μετὰ κοινοῦ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ἀφοῦ ὁμῶς πληροφορηθῶσι, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, ἂν τὸ μέγα καὶ παράβολον τῆς ἐθνεγερσίας ἐπιχείρημα, τὸ ἐν ταῖς παριστρίοις ἡγεμονίαις πολυχρότως κατ' αὐτὰς ἐκδηλωθὲν, ἦτο ὄντως ἐθνικὸν καὶ ἐπὶ ἐδραίων βάσεων ἐρείδετο. Μεταξὺ τῶν πρώτων ἦτο καὶ ὁ Ἀνδρέας Μιαούλης, ὅστις ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ κατὰ θάλατταν ἀγῶνος ἐπιβὰς ἐπὶ τοῦ πλοίου τοῦ Θεμιστοκλέους καλουμένου (6) καὶ λαμπρῶς ὠπλισμένου, διορισθεὶς δὲ μοίραρχος ἀμέσως διεκρίθη ὁ πρῶτος τῶν θαλασσομάχων ἐν τῇ παρὰ τὰς Πάτρας συγκροτηθείσῃ κρατερῇ ναυμαχίᾳ· διὸ μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ κατὰ πρῶτον ἀναγορευθέντος ναυάρχου Ἰακώβου Τομπάζη (7) ἀνηγορεύθη ὁ Μιαούλης κοινῇ ψήφῳ ναύαρχος τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου.

Εἰς τὴν δευτέραν ἐκστρατείαν ἐτοιμασθεὶς ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, διηρέθη εἰς δύο μοίρας, ὧν ἡ μὲν ἐκ 50 πλοίων ὑπὸ τὸν Ἰακώβον Τομπάζην ἐξέπλευσε πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον εἰς ματαίωσιν κατὰ τὸ δυνατόν τῶν σχεδίων τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐτοίμου πρὸς ἐκπλουν Τουρκικοῦ στόλου, ἡ δὲ ἑτέρα ὑπὸ τὸν Ἀνδρέαν Μιαούλην, διηυθύνθη πρὸς τὰς κατὰ τὴν Πελοπόννησον θαλάσσας, τὸν Κορινθιακὸν κόλπον καὶ τὸ Ἰόνιον πέλαγος πρὸς τε καταδίωξιν τῆς εἰς Μορτονήσα μοίρας τοῦ Τουρκικοῦ στόλου καὶ χάριν συνδρομῆς τῶν πολιορκιῶν κατὰ τὰς εὐχὰς καὶ αἰτήσεις τῶν Πελοποννησίων. Ὁ Μιαούλης μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν πλοίων τῇ 2 Μαΐου τοῦ 1821 διήλθεν ἀφόρως καὶ

ἀβλαβῶς τὸν μεταξὺ Ῥίου καὶ Ἀντιρρίου πορθμὸν καὶ εἰσελθὼν ἠγχυροβόλησε πλησίον τοῦ φρουρίου καὶ τῶν Τουρκικῶν πλοίων, ἔστησε δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς πυροβόλα. Ἐνεκα τῆς τόλμης ταύτης τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων, οὐ μόνον οἱ τοῦ Τουρκικοῦ στόλου, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ αὐτὸς ὁ Ἰουσοῦφ πασᾶς κατεπτοήθησαν καὶ ἐκ τοῦ τρόμου ἐδήλωσεν εἰς τοὺς ἐν Πάτραις προξένους τῶν ξένων Δυνάμεων, ὅτι δὲν ἐγ-
γυᾶται περὶ τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν, ἐπομένως ἀνεχώρησαν οἱ πρόξενοι διὰ Γαλλικῆς τινὸς φρεγάτας εὐρεθείσης ἐκεῖ, οἱ δὲ Τοῦρκοι καύσαντες τὰς οἰκίας εἰσῆλ-
θον εἰς τὰ φρούρια.

Τὴν 24 Ἰανουαρίου τοῦ 1822 ὁ Ὄθωμανικὸς στόλος συγκείμενος ἀπὸ ἑκατὸν πολεμικὰ καὶ φορτιγὰ πλοῖα, εἶχεν ἐκπλεύσει ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μετὰ μεγάλης σπουδῆς διοικούμενος ἀπὸ τὸν Καπετὰν Καπὲ Ἀλῆ καὶ μετ' ἄλλα ὑπὸ τὸν Γιμπράράλτα ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἵνα περιπλεύσῃ τὴν Πελοπόννησον, ἐφοδιάσῃ τὰ φρούρια καὶ ἀποβιβάσῃ στρατὸν ὅπου ἐκάλει ἢ ἀνάγκη. Ἀφοῦ δὲ ἀπέτυχεν νὰ κυριεύσῃ τὸ φρούριον τοῦ Νεοκάστρου καὶ ἠνώθη μετ' ἄλλων πλοίων ἐλλιμενίσθη εἰς Ζάκυνθον, ἔνθα ὑπεδέχθη φιλοφρόνως ὑπὸ τοῦ τότε ἀρμοστοῦ Μαίτλανδ παρὰ τὰς ψευδεῖς περὶ οὐδετερότητος διακηρύξεις. Ὁ Τουρκικὸς στόλος ἀπάρας κατέπλευσεν εἰς Πάτρας ὅπου ἀπεβίβασεν στρατὸν ὑπὸ τὸν Χασὰν Πασᾶν, ὃν οἱ Ἕλληνες περιφρονητικῶς ὠνόμασαν Κακλαμᾶν Πασᾶν. Ὁ Τοῦρκος Ναύαρχος θεωρῶν τὸν λιμένα τῶν Πατρῶν μὴ παρέχοντα ἀσφάλειαν, ἀπάρας διηυθύνετο εἰς Ναύπακτον, ὅτε ἐπιφανεῖς ὁ ὑ-

πρὸ τὸν Μιαούλην Ἑλληνικὸς στόλος συγκείμενος ἐκ 50 πλοίων μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Πάππα καὶ Μεσολογγίου καὶ ἐναντίον ἔχων τὸν ἄνεμον δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν πλησιάσῃ πάραυτα, ἐκτὸς τοῦ Μιαούλη, ὅστις προχωρημένος ὢν μόνος πλησίον τοῦ ἐχθροῦ καὶ ὠφελούμενος ὑπὸ ὀλίγης πνοῆς ἀνέμου, διῆλθεν ἐν τῷ μέσῳ φρεγατῶν καὶ ἤρξατο πολεμῶν μόνος πέντε περιόπου ὥρας καὶ ἠνάγκασεν αὐτὰς νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν μετὰ μεγίστης αὐτῶν ζημίας. Κατόπιν πνεύσαντος ἀνέμου καὶ πλησιασάντων καὶ τῶν λοιπῶν Ἑλληνικῶν πλοίων, συνεκροτήθη ναυμαχία, καθ' ἣν ὁ ἐχθρὸς τραπεῖς εἰς φυγὴν, καὶ καταδιωκόμενος παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου φθὰς ἐλλιμενίσθη αὖθις εἰς Ζάκινθον πρὸς ἀσφάλειάν του· φοβούμενος δὲ νὰ ἐκπλεύσῃ ἐκεῖθεν, ὡς παραφυλαττόμενος ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, ἐζήτησε τὴν συμβουλὴν καὶ τὴν συνδρομὴν τῆς ἐν Ζακύνθῳ Ἀγγλικῆς ἀρχῆς· ὁ δὲ διοικητὴς ἔστειλεν εἰς τὸν Ναύαρχον Μιαούλην παραγγελίαν νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν, διότι δὲν ἐπιτρέπεται ναυμαχία εἰς Ἀγγλικὴν θάλασσαν· ὅθεν διὰ νυκτὸς ἀνεχώρησεν ὁ Τουρκικὸς στόλος μὲ οὐριον ἄνεμον διευθυνόμενος εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὁ δὲ ὑπὸ τὸν Μιαούλην προέβη πρὸς τὰς κατὰ τὸν Μοῦρτον νήσους, ἔνθα ἐναυλόχουν ἑξ Τουρκικὰ πλοῖα, ἅτινα ἐπεχείρησε νὰ τὰ κυριεύσῃ, ἀλλ' ἐκωλύθη παρ' Ἀγγλικοῦ πολεμικοῦ πλοίου ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι καὶ ἡ ἐκεῖ θάλασσα ἦτο Ἀγγλική. Τότε ὁ Μιαούλης ἀπέστειλεν εἰς Κέρκυραν τὸν Ἀντώνιον Ῥαφαὴλ διοικητὴν γολέτας, ἵνα ζητήσῃ διασάφῃσιν περὶ τῶν διαταγῶν τούτων παρὰ τῆς ἐκεῖ κυβερνήσεως, ἀλλ' ὁ

ἄρμοστῆς ἐκράτησεν ἐκεῖ ἀναιτίως τὴν εἰρημένην Πο-
λέταν, μεθ' ἧς ἀπέπεμψεν αὐτὴν ἐλευθέραν χωρὶς νά-
δωσῃ οὐδεμίαν ἀπάντησιν, ἢ ἐξήγησιν εἰς τὸν 'Ραφα-
ήλ καὶ οὕτως ὁ ὑπὸ τὸν Μιαούλην 'Ελληνικὸς στόλος
ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια.

Ὅτε κατὰ 'Απρίλιον τοῦ 1822 κατεστράφη ἡ Χῖος,
ἐφονεύοντο καὶ ἠχμαλωτίζοντο οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι
αὐτῆς, μόνοι οἱ Ψαριανοὶ καὶ ἔπειτα ὁ Μιαούλης μετὰ
στόλου μεταβάντες εἰς Χῖον ἔσωσαν πολλοὺς ἐξ αὐ-
τῶν. Ὁ Μιαούλης εἰς Χῖον εὔρε τὸν ὑπὸ τὸν Καπετὰν
Πασᾶν Τουρκικὸν στόλον ἠγκυροβολημένον καὶ ἐορτά-
ζοντα τὸ 'Ραμαζάνιον, καθ' οὗ ἐπιτεθεὶς ὁ 'Ελληνικὸς
στόλος διὰ πυρπολικῶν τὸν κατέκαυσεν. Ὡσαύτως πε-
ρὶ τὰ τέλη Μαΐου ὁ Μιαούλης μετὰ 14 πλοίων πρὸς
τὴν Χῖον πλησιάσας τὸν Τουρκικὸν στόλον καὶ ναυμα-
χήσας μετὰ τῆς Τουρκικῆς ναυαρχίδος μόνος ἐπὶ ὤ-
ραν τὸν ἔτρεψεν εἰς φυγὴν.

Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1822 στόλος Τουρκικὸς μέ-
γας, ἐξ ἑκατὸν δεκατεσσάρων πλοίων συγκείμενος δι-
ηυθύνθη εἰς τὸν 'Αργολικὸν κόλπον ὑπὸ τὸν 'Αβδου-
λάχ ἢ 'Αβδούλ. Καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐξήκοντα
'Ελληνικά μετὰ δέκα πυρπολικῶν ἦσαν ἤδη ἔτοιμα νὰ
ἀντικρούσωσι τὸν ἐχθρόν.

Ἐπιπέδου οὔσης καὶ χθαμαλῆς τῆς Νήσου Σπετσῶν
καὶ δι' ἀποβίβασιν πανταχόθεν ἐπιτηδείας, οἱ Σπετσιῶ-
ται τὰς μὲν οἰκογενείας των μετέφερον εἰς Ὑδραν, εἰς
δὲ τὰς Σπέτσας ἔμεινεν ὁ Χατζῆ Ι. Μέξης μετὰ τῶν
οἰκείων τού, ὀχυρώσας τὰ πρὸ τῆς πόλεως διὰ πυρο-

ἑόλων, οἱ δὲ λοιποὶ μετέβησαν ἵνα συναγωνισθῶσι μετὰ τῶν Ὑδραίων· Ὁ Μισούλης εἰς δύο μοίρας χωρίσας τὰ πλοῖα, διέταξεν ἢ μὲν μία μοίρα νὰ μένη ἔμπροσθεν τοῦ πορθμοῦ τῶν Σπετσῶν, ἢ δὲ νὰ σταθῇ μὲν πρὸς τοὺς μεταξὺ Ὑδρας καὶ τῆς παρακειμένης νήσου Δοχοῦ, καὶ Δοχοῦ καὶ Ἑρμιόνης πορθμοὺς, καὶ ἂν ἐκεῖ ἔλθῃ ὁ ἐχθρὸς νὰ προσποιηθῇ φυγὴν καὶ νὰ ἐλκύσῃ εἰ δυνατόν τὰ ἐχθρικά εἰς τι τῶν στενῶν τούτων, ἐνθα ἡδύναντο νὰ τὸν βλάβωσιν εὐκολώτερον.

Τοῦ Τουρκικοῦ στόλου ἐμφανισθέντος τὴν 8 Σεπτεμβρίου καὶ διαιρεθέντος ἐπίσης καὶ αὐτοῦ εἰς δύο μοίρας, καὶ τῆς μιᾶς τούτων ἐπιτεθείσης μεθ' ὀρμῆς κατὰ τῆς πρὸς τὴν Ἑρμιόνην Ἑλληνικῆς μοίρας καὶ στενοχωρησάσης αὐτήν, ὥστε δὲν ἡδύνατο νὰ ἐξελιχθῇ, ὁ ἥρως Πιπῖνος, προεχώρησεν ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρικῶν μετὸ πυρπολικόν του καὶ τὸ ἐκόλλησεν εἰς ἓν Βρίκιον, ὁπερ κατέκαυσε μετὰ τοῦ πληρώματός του. Τότε ὁ ἐχθρὸς ἐστράφη κατὰ τῆς ἐτέρας μοίρας τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, καὶ τότε ἕτερος ἥρως, ὁ Ἀντώνιος Γ. Κριεζῆς ἐπετέθη μόνος κατὰ τεσσάρων φρεγατῶν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν τεθεῖς, ἀφάντου δὲ γενομένου αὐτοῦ ἐν μέσῳ πυκνοτάτου καπνοῦ εἰς βοήθειάν του ἔσπευσεν ὁ Μισούλης μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν, εἰς βοήθειαν δὲ τῶν Τουρκικῶν φρεγατῶν, ἅλλα Τουρκικὰ καὶ μετὰ ἐξάωρον πείσμονα ναυμαχίαν καθ' ἣν ἀπώλεσε πλεῖστα πλοῖα ἐτράπη εἰς φυγὴν μὴ δυνηθεῖς νὰ τροφοδοτήσῃ τὸ Ναύπλιον. Ἐκ τῆς ναυμαχίας ταύτης ἐξηρτᾶτο ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος, διότι ἐὰν τὸ Ναύπλιον ἐτροφοδοτεῖτο, ἐματαιοῦτο ἡ ἔδρα καὶ ἡ σύστασις Ἑλληνικῆς

κυβερνήσεως πρὸς σκόπιμον διεύθυνσιν τῆς ἐπαναστάσεως, ἐκινδύνεον νὰ καταστραφῶσιν αἱ Σπέτσαι, ὁ δὲ ἀγὼν ἐπερατοῦτο ἔκτοτε.

Τῆς λυπηρᾶς εἰδήσεως καὶ φήμης περὶ τῆς καταστροφῆς τῶν φαρῶν ἀφίχθείσης ὡς ἀστραπῆς εἰς τε τὰς νήσους Σπέτσας καὶ Ἰῶραν καὶ τῆς κυβερνήσεως ἀσχολουμένης εἰς τὰ ἐμφύλια καὶ ἀφυπνισθείσης, ἐστάλη τότε διαταγὴ εἰς τὸν Σαχτούρην νὰ προπλεύσῃ μὲν αὐτός, νὰ ἐνωθῇ δὲ μετὰ ἤδη ἐν σπουδῇ ἐτοιμαζόμενα νὰ ἐκπλεύσωσιν ὑπὸ τὸν Μιαούλην ἄλλα πλοῖα καὶ ὁμοῦ νὰ σπεύσωσιν εἰς βοήθειαν τῶν Ψαριανῶν, πρὸς τε καταδίωξιν τοῦ Τουρκικοῦ στόλου καὶ ἀποτροπὴν ἄλλων ἐνδεχομένων τοιούτων δυστυχημάτων. Ὁ Μιαούλης φθάσας ἀπεβίβασεν ἐπὶ τῆς νήσου τριακοσίους ναύτας, ὧν μόνη ἡ ἐμφάνισις ἔκαμε τοὺς Τούρκους νὰ δράμωσιν ἔντρομοι εἰς τὰ πλοῖα μετὰ τοσαύτης σπουδῆς, ὥστε πολλοὶ πεσόντες εἰς τὴν θάλασσαν ἐπνίγησαν. Ἐμβάντες δὲ εἰς τὰ πλοῖα καὶ κόψαντες τὰς ἀγκύρας ἀνεχώρησαν, ἐγκαταλιπόντες εἰς τὴν παραλίαν ἅπαντα τὰ πυροβόλα, ἕως διακόσιοι δὲ Τοῦρκοι μὴ προφθάσαντες νὰ ἐπιβιβασθῶσιν, ἐκλείσθησαν ἐντὸς τεσσάρων οἰκιῶν, ὅπου ἔμενον ἀμεινόμενοι· τὰ δὲ ὑπὸ τὸν Μιαούλην ἐτέθησαν αὐθις εἰς καταδίωξιν τῶν ἀναχωρησάντων καὶ ποδισάντων πρὸς τὴν Χίον, ἐξ ὧν μία γολέτα παρεδόθη καὶ ἕτερον βρίκιον ἐκάη, τὰ δὲ λοιπὰ ῥίψαντες εἰς τὴν ξηρὰν τὰ κατέκαυσαν.

Οἱ Τοῦρκοι ἡττηθέντες ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἑλλάδι ὥς καὶ ἐν τῇ Δυτικῇ, ἡτοίμαζον στόλον ἵνα ἐκπλεύσῃ καὶ παράσχῃ συνδρομὴν εἰς τὰ πάσχοντα μέρη. Τῆς

εἰδήσεως ταύτης γενομένης παρὰ τοῖς Ὑδραίοις, ἡτοιμάσθησαν δεκαπέντε ἐκ τῶν μαχιμωτέρων πλοίων των μετὰ δεκατεσσάρων πυρπολικῶν πρὸς ἀντίκρουσιν τοῦ ἐχθροῦ. Τὰ πλοῖα ταῦτα παραλαβὼν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὁ Μιαούλης, ἐξέπλευσεν ἐξ Ὑδρας τὴν 31 Αὐγούστου τοῦ 1823. Ἐλθὼν εἰς Βολισσὸν τῆς Χίου, ἠνώθη μετὰ 14 Ψαριανῶν πλοίων, ὁδηγουμένων ὑπὸ τοῦ Νικολάου Ἀποστόλου καὶ μετὰ 15 Σπετσωτικῶν, ἀπέπλευσεν ὁμοῦ ἐκεῖθεν, διευθυνθεὶς πρὸς συνάντησιν τοῦ ἐχθροῦ. Ἐλθὼν δὲ ἐξωθεν τῆς νήσου Λέσβου, εὗρε προσωρμισμένα δώδεκα ἐχθρικά ἐντὸς τοῦ λιμένος· οἱ Τοῦρκοι ἕνεκα τοῦ φόβου τῶν πυρπολικῶν εἶχον κλείσει τὸ στόμιον τοῦ λιμένος διὰ σχοινίων καὶ ξύλων, ἕνεκα δὲ τούτου δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσέλθῃ καὶ διηυθύνθῃ πρὸς συνάντησιν τοῦ ἄνωθι εἰρημένου στόλου περὶ τὴν Τένεδον.

Ὁ Τουρκικὸς στόλος συγκεείμενος ἐκ τριάκοντα πλοίων ἐφάνη τὴν 12 Ἀπριλίου διαπλέων μεταξὺ τῆς νήσου Λέσβου· τὴν 14 τοῦ ἰδίου μηνὸς γενομένης ἐρεῦνης, εἶδον αὐτὸν μεταξὺ Λίμνου καὶ Σαμοθράκης διευθυνόμενον πρὸς μεσημβρίαν, τὴν δὲ ἐπιοῦσαν εὐρὼν τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα διεσκορπισμένα ἕνεκα τῆς ἐπισυμβάσης κακοκαιρίας, διηρέθη εἰς δύο μοίρας, καὶ ἡ μὲν μία ἐφώρμησε κατὰ τοῦ Μιαούλη εὐρεθέντος εἰς ἄκραν γαλήνην μετὰ πέντε μόνον πλοίων ὑπὸ τὸ ὅρος τοῦ Ἀθωνος, ἡ δὲ ἐτέρα κατὰ τῆς ἐτέρας Ὑδραϊκῆς μοίρας τῶν Ψαριανῶν καὶ Σπετσωτῶν ἐξήμιλια ἀπεχόντων. Ἡ θέσις εἰς ἣν εὐρέθησαν τὰ Ἑλληνικὰ διεσκορπισμένα ὄντα, ἐνεκαρδίωσε τὸν ἐχθρὸν, νομίζοντα βε-

βαίαν ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν νίκην, ὅθεν μία τῶν μεγαλητέρων φρεγατῶν ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῆς συμπλοκῆς ἐφορμήσασα ὁμοῦ μὲ ἄλλας δύο κατὰ τῶν τεσσάρων Ὑραϊκῶν πλοίων τῶν ὡς ἔγγιστα τριῶν милίων τοῦ Μιαούλη ἀπεχόντων, τέσσαρες ἄλλαι φρεγάται, δύο κορβέται, ἓν θρίκιον καὶ μία γολέτα ἐφώρμησαν κατὰ τοῦ Μιαούλη καὶ Γ. Σαχτούρη. Ἡ σύγκρουσις ἐγένετο ἐκ τοῦ συστάδην μετ' ἀπαραδειγματίστου τῶν Ἑλλήνων ἐπιμονῆς, καὶ μετὰ τετράωρον πεισματώδη ναυμαχίαν, πνεύσαντος ὀλίγου ἀνέμου, ἐκ τοῦ ὁποίου ὠφελούμενοι οἱ Ἕλληνες διασχίσαντες τὸν κύκλον τοῦ ἐχθροῦ διесώθησαν.

Τὴν 24 Αὐγούστου τοῦ 1824 ναυαρχοῦντος τοῦ Μιαούλη, ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ἅπας ἡνωμένος ἐπλευσε πρὸς τὴν Κῶ καὶ τὸ Μπουντρούμιον, ἐνθα ἦσαν ὁ τε Βιζαντινὸς καὶ ὁ κατὰ τὴν 14 Αὐγούστου φθάσας ἐκεῖ Αἰγυπτιακὸς, ἐνῶ ἦτο καὶ αὐτὸς ὁ Ἰμπραὶμ πασᾶς, οἷτινες ἐνωθέντες συνέκειντο ἐξ ἑκατὸν πολεμικῶν μεγάλων τε καὶ βαρέων κατὰ τὸ τρίτον πλοίων, δευτερευόντων τῶν λοιπῶν καὶ φορτηγῶν πλείστων, ἐξ ὧν 84 ὑπὸ σημαίας μὲ τὸν σταυρὸν, ἐμπορικὰ Εὐρωπαϊκὰ, ὁμοῦ δὲ πάντα ἀριθμούμενα ἕως πενταχόσια, ἔφερον δὲ ἕως 2,500 πυροβόλα καὶ ἕως ὀγδοήκοντα χιλιάδας ναύτας καὶ στρατιώτας, τῶν Ἑλληνικῶν ὅλων εἰς ἑξομοίχοντα μόνον ἀριθμουμένων καὶ φερόντων πυροβόλα 850 καὶ ναύτας 5,000. Ἐξ αὐτῶν ἀποχωρίσας ὁ Μιαούλης 24 μετὰ 6 πυρπολικῶν, διέταξε νὰ προπλεύσωσι μὲν αὐτὰ, ἀκολουθήσωσι δὲ τὰ λοιπὰ· τὰ δὲ προπλέοντα ἀπαντήσαντα μίαν φρεγάταν ἔμπροσθεν τοῦ Μπουν-

προυμίου τραπείσαν εἰς φυγὴν τὴν κατεδίωξαν. Ἐκ τῶν πυροβολισμῶν ὁδηγηθεὶς ὁ Τουρκικὸς στόλος ἔδραμεν ἐκεῖ καὶ οὕτω συνήφθη γενικὴ ναυμαχία ἐν στενῷ χώρῳ καὶ ὑπὸ σφοδρὸν ἄνεμον μεταξὺ Κῶς καὶ Μπου ντρουμίου. Ἐκεῖ ὁ ναύαρχος τοῦ Τουρκικοῦ καὶ Αἰγυπτιακοῦ στόλου ἔδειξεν μεγίστην τόλμην καὶ ἱκανότητα καὶ ἰδίως ὁ Ἱμπραὶμ πασᾶς ἐξετέθη ὑπὲρ πάντας διασχίσας τὴν γραμμὴν τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων· οἱ δὲ Ἕλληνες κατακαύσαντες πλεῖστα πλοῖα διὰ τῶν πυρπολικῶν, κατεδίωξαν τὸν Τουρκικὸν στόλον μέχρι Λέσδου.

Καταναλωθέντων δὲ τῶν πυρπολικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, τὰ ὑπὸ τὸν Μιαούλην ἐπλευσαν πρὸς τὰ Καραμπουρνοῦ, τὰ δὲ ὑπὸ τὸν Σαχτούρην πρὸς τὰ Ψαρά, τὰ δὲ πλεῖστα εἰς Βαθὺ, ὁ δὲ Τουρκικὸς στόλος κατέπλευσεν εἰς Μυτηλήνην ἐν νυκτὶ σκοτεινῇ διαλαθὼν διὰ Σάμου καὶ Ἰκαρίας ἀφίχθη εἰς Μπουτρούμι σπεύδων εἰς Κῶ. Ὁ δὲ Ἑλληνικὸς τῆδε καχείσε περιφερόμενος ἔφθασεν εἰς Μπουτρούμιον τὴν 7 Ὀκτωβρίου ἀποφεύγων τὴν συμπλοκὴν ἕνεκα ἐλλήψεως πυρπολικῶν. Ἀφοῦ τὴν 14ην ἦλθον πέντε ἄλλα Ὑδραϊκὰ μετὰ δύο πυρπολικῶν καὶ τὴν 19ην ἕτερα δύο, ὧν τὸ ἐν τοῦ Κανάρη, ἠνώθησαν τὴν 20ην μετ' αὐτῶν τὰ Σπετσωτικὰ καὶ πέντε Ψαριανὰ, καὶ ἐκ τούτων τὰ μὲν ἐπλευσαν εἰς Λέρον, τὰ δὲ εἰς Λειψῷ, ἔνθα ἔμενον μέχρι τῆς 28ης. Ἐκεῖ ἔμαθεν ὁ Μιαούλης παρὰ τινων λειποτακτῶν Κασσίων ἐκ τῆς Τουρκικῆς Ναυαρχίδος, ὅτι ἅπαντα τὰ Τουρκικὰ πλοῖα ἀνήχθησαν πλέοντα πρὸς τὴν Κρήτην. Ὅθεν ὅτε ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ἐκ 52 πλοίων συγχέμενος καὶ ὁ Τουρκικὸς συνηντήθησαν μεταξὺ

Ἀστυπαλαίᾳς καὶ Κεφάλου. Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ὤρμησε κατὰ τῆς δεξιᾶς πτέρυγος τοῦ Τουρκικοῦ στόλου δέκα περίπου μίλια ἀπὸ τοῦ Κάστρου τῆς Κρήτης, ἔνθα, ἕνεκα τῆς ἐπιθέσεως διαφόρων πυρπολικῶν καὶ πυρπολήσεως διαφόρων Τουρκικῶν πλοίων, τρομάξας ὁ Ἱμπραὶμ πασᾶς, ἐσήμανεν ἵνα διαρρήγῃ ἡ γραμμὴ καὶ σωθῇ ἕκαστον Τουρκικὸν πλοῖον, ὅπως καὶ ὅπου δύναται τὰ δὲ Ἑλληνικὰ ἐπανεπλεύσαν εἰς τὰ ἴδια. Εἰς τὴν ναυμαχίαν ταύτην ἀπώλεσεν ὁ Ἱμπραὶμ 18 πολεμικὰ καὶ 26 φορτηγὰ.

Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1825 ὅτε ὁ Ἱμπραὶμ μετέφε-
ρεν καὶ ἀπεβίβασε ἐκ Κρήτης εἰς Μεθωκόρωνα τοὺς
στρατοὺς του ἡσύχως καὶ ἀκολύτως, μετὰ ἓνα μῆνα
ἐστάλησαν τρεῖς μοῖραι τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου· ἡ
πρώτη ὑπὸ τὸν Μιαούλην ἀφήσασα εἰς Νεόκαστρον
μέρος τῶν πλοίων, ἐπλεύσε' κατ' ἀρχὰς Ἀπριλίου εἰς
Κρήτην καὶ εὗρεν εἰς Σούδαν τὸν Αἰγυπτιακὸν στόλον,
ὅστις ἅμα ἰδὼν τὸν Ἑλληνικὸν ἐξέπλευσε. Περὶ τὰ
μέσα τοῦ ἰδίου μηνὸς ἡ ὑπὸ τὸν Μιαούλην μοῖρα ἐκ
17 πλοίων συνισταμένη προσβαλοῦσα κατὰ τὴν Σούδαν
ἐννενήκοντα περίπου Τουρκικὰ πολεμικὰ καὶ φορτηγὰ
ἔτρεψεν αὐτὰ εἰς φυγὴν.

Τὴν 30ην τοῦ ἰδίου μηνὸς Ἀπριλίου τὰ ὑπὸ τὸν Μι-
αούλην προσβαλόντα μίαν μοῖραν Αἰγυπτιακῶν περι-
πλέοντα ἔξωθεν τῆς Μεθώνης, ἔκαυσαν ἐξ αὐτῆς τέσ-
σαρας φρεγάτας, δώδεκα θρίκια καὶ πλεῖστα ὅσα φορ-
τηγὰ εὑρεθέντα εἰς τὸν λιμένα, ὧν ἑπτὰ ἦσαν Αὐστρι-
ακά. Ἐκ τούτων καιομένων διεδόθη τὸ πῦρ εἰς τὸ φρού-

ριον καὶ μίαν πυριταποθήκην πρὸς τὸν λιμένα, ἐξ οὗ κατεστράφησαν τότε πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τεῖχος τοῦ φρουρίου, πλείσται ἀποθῆκαι μὲ τροφὰς καὶ πλείστοι Τοῦρκοι ἐφονεύθησαν.

Ὅτε ὁ ὑπὸ τὸν Τοπάλ πασὰν Τουρκικὸς στόλος διευθύνετο εἰς Μεσολόγγιον, ὅπερ ἐπολιορχεῖτο στενωῶς ὑπὸ τοῦ Κιουταχῆ διὰ ξηρᾶς ὁ Μιαούλης μετὰ δεκατεσσάρων πλοίων καὶ 11 ἄλλων ὑπὸ τὸν Σαχτούρην ἐπέτεθη κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ περὶ τὴν χαραγὴν τῆς πρωίας ἔξωθεν τοῦ Μεσολογγίου· ὁ δὲ Τουρκικὸς ἰδὼν τὸν Ἑλληνικὸν ἀπάρας ἐφευγε διευθυνόμενος εἰς Ναύπακτον, ἀπολέσας τέσσαρα θρίκια γενόμενα πυρίκαυστα.

Περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου τοῦ 1825 οἱ στόλοι Βυζαντινὸς, Αἰγυπτιακὸς καὶ Ἀλγερινὸς, ἡνωμένοι πλέοντες περὶ τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Πάππα ἕως τὰς Σκρόφας, ἐφαίνοντο ὡς περικυκλώσαντες τὰ τοῦ Μεσολογγίου παράλια. Τὴν 16 Νοεμβρίου 27 Ὑδραϊκὰ μόνον μετὰ ἔξ πυρπολικῶν ὑπὸ τὸν Μιαούλην καὶ Σαχτούρην περιέπλεον ἀπὸ Σκρόφας ἕως Πεταλᾶν· τὴν δὲ ἐπιούσαν ὁ Τουρκικὸς στόλος διοικούμενος κατὰ τὸ πλείστον παρ' ἐμπείρων Εὐρωπαϊῶν ναυτικῶν προσέβαλε τὰ Ὑδραϊκὰ χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ τὰ βλάψῃ ποσῶς. Τὴν 21 τοῦ ἰδίου μηνὸς, ὁ ἐχθρὸς προσέβαλε τὸν Μιαούλην εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Διόνη· ἀμέσως δὲ ἔσπευσεν ὁ Σαχτούρης, ἵνα καταλάβῃ τὸ ἕτερον μέρος τοῦ πορθμοῦ, ἵνα βάλῃ τὸν ἐχθρὸν ἐν τῷ μέσῳ δύο πυρῶν· δυστυχῶς ὅμως καταληφθεὶς ὑπὸ νηνεμίας καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ φθάσῃ δὲν μετέσχε τῆς ναυμαχίας ἐκείνης, ἣν μό-

νος ὁ καρτερόψυχος Μιαούλης ἀντέκρουσε φοβερῶτα τον πυροβολισμόν ἐκ τῆς Τουρκικῆς Ναυαρχίδος ὑποστάς· ἐν δὲ θρίκιον Τουρκικὸν τοσοῦτον τὸν ἐπλησίασεν, ὥστε καὶ μὲ ὑψηλὰ ὄπλα ἐμάχοντο, ἡ δὲ ναυμαχία ἐπὶ τέσσαρας ὥρας ἐγένετο πεισματώδης ἕνεκα τῆς ἐπελθούσης νηνεμίας. Ὁ Τουρκικὸς στόλος φοβηθεὶς μήτοι βοηθητικὸς ἀνέμος εὐνοήσῃ τὸν Σαχτούρην καὶ περικυκλωθῇ ὑπ' αὐτοῦ, ἀπεμακρύνθη ῥουμουλκούμενος διὰ τῶν ἀκατίων.

Τὴν 8 Ἰανουαρίου 1826 προτορμισθεὶς ὁ Ἑλληνικὸς στόλος εἰς Μεσολόγγιον, ἀπεβίβαζεν τροφὰς διὰ τὴν ἐκεῖ πολιορκουμένην ἡρωϊκὴν φρουράν· ἐνῶ ἐνησχολεῖτο εἰς τοῦτο, αἰφνης ἐνεφανίσθησαν τὴν 10ην τοῦ ἰδίου μηνὸς 15 μεγάλα ἐχθρικὰ πλοῖα, ἅτινα ἔχοντα οὖριον τὸν ἀνεμον ὥρμησαν κατὰ τῶν Ἑλληνικῶν· ὁ Μιαούλης μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἐπεθύμει νὰ διώξῃ αὐτοὺς, ἐκ τῆς ἕνεκα τοῦ ἀβαθεῦς τῶν ὑδάτων ὀχυρᾶς ἐκείνης θέσεως, ὅπως παρακωλύσῃ τὴν ἐπισίτισιν τοῦ Μεσολογγίου, διέταξε νὰ ναυμαχήσωσι τὰ ὑπ' αὐτὸν πλοῖα ἡγχυροβολημένα. Δύο φρεγάται ἐφορμήσασαι ἐπὶ τὸ πλοῖον τοῦ Μιαούλη καὶ πυροβολήσασαι ἀντεπυροβολήθησαν ὑπ' αὐτοῦ καρτερικῶς· ταυτοχρόνως δὲ πέντε ἄλλαι ἐφορμήσασαι ἐπὶ τὰ λοιπὰ κατέστησαν γενικωτέραν τὴν ναυμαχίαν, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ δειλιάσαντες ναῦταί τινες ἐκ τῶν ἐν τῷ πλοίῳ τοῦ Μιαούλη, ἔκοψαν ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ καὶ παρὰ τὴν θέλησίν του, τὰς δύο καμήλους τῶν ἀγκυρῶν καὶ ἠνέφξαν τὰ ἱστία. Τοῦτο παρατηρήσαντες οἱ ἐν τοῖς ἄλλοις πλοίοις, ἔσπευσαν νὰ τὸ μιμηθῶσι, μετ' οὐ πολὺ δὲ ὁ

ἐλληνικὸς στόλος διασχίσας τὰ ἐχθρικά πλοῖα, ἐξήλθε τῆς θέσεως ἣν κατήχε, καὶ διευθύνθη εἰς τὰς Ἐχινάδας νήσους, ὁπόθεν διὰ τινος ἀποκρύφου μέρους ἐν ὥρᾳ νυκτὸς ἀπέστειλεν εἰς Μεσολόγγιον ἱκανὰς τροφάς.

Μετὰ τὴν γνωστὴν ναυμαχίαν τῆς 10 Ἰουλίου ἔξωθεν τῆς Σάμου, ὁ Τουρκικὸς στόλος τραπεῖς εἰς φυγὴν καὶ καταπλεύσας εἰς Μυτηλήνην ἔμενεν ἀργὸς ἐπὶ μῆνα.

Τὴν 23 φθάσασα ἡ ὑπὸ τὸν Μιαούλη μοῖρα συγκειμένη ἀπὸ 20 πλοῖα καὶ ἐνωθεῖσα μετὰ τῆς ὑπὸ τὸν Σαχτούρη καὶ Κολαντρούτσον ἔπλευσαν πρὸς τὴν Χίον πρὸς ζήτησιν τοῦ ἐχθροῦ τοῦ διευθυνομένου ὑπὸ τοῦ Ταχίρ πασᾶ, ὅστις παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου προσεποιήθη ὅτι ἔφευγε, καὶ αἰφνης στραφεὶς ὤρμησε κατὰ τῶν προσελθόντων ὀλίγων Ἑλληνικῶν. Ἐκεῖ τὸ Σαχίνη πλοῖον ὕστερον τῶν ἄλλων πλέον, ἕνεκα τῆς νηνεμίας εὗρεθὲν ἐν τῷ μέσῳ δύο δικρότων, ἐναυμάχει ἐπὶ πολλὰς ὥρας, καὶ μετὰ τετράωρον ναυμαχίαν, ὅτε δύο εὖστοχοι βολαὶ ῥιφθεῖσαι ἐκ τοῦ πλοίου τοῦ Σαχίνη διέρρηξαν τὴν σχοινίαν τῆς Τουρκικῆς ναυαρχίδος καὶ ἀνέτρεψαν ῥυμουλκοῦσαν λέμβον τὴν ναυαρχίδα, ὅτε τεθέντος τοῦ πληρώματος αὐτῆς εἰς ἀταξίαν, διέφυγε τὸν κίνδυνον τὸ τοῦ Σαχίνη πλοῖον. Κατὰ τὴν σπουδαίαν ταύτην ναυμαχίαν ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ὑπέστη σπουδαίαν ζημίαν, ὅσην οὐδέποτε πρότερον, κατῴρωσεν ὅμως νὰ τρέψη τὸν Τουρκικὸν στόλον εἰς φυγὴν, καὶ οὕτως ἐσώθη ἡ Σάμος.

Ὑπερμεσοῦντος δὲ τοῦ Σεπτεμβρίου, προσπλεύουσα ἡ ὑπὸ τὸν Μιαούλην διευθυνομένη ναυαρχὴ μετὰ δύο πολεμικῶν καὶ δύο πυρπολικῶν ἔξωθεν τῆς Μυτηλή-

νης, παρ' ἐλπίδα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου εὐ-
ρεθεῖσα καὶ περικυκλοθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ καὶ πολλὰς ζη-
μίας παθοῦσα, θραυσθέντος μάλιστα τοῦ πηδαλίου της,
μετὰ πολύωρον πεισματώδη ναυμαχίαν διασχίσασα τὴν
γραμμὴν τοῦ Τουρκικοῦ στόλου ἐσώθη ὡς ἐκ θαύματος.

Κατὰ τὸ 1828 ὁ Κυβερνήτης διέταξε τὸν Μιαούλην
κατόπιν τῆς ἀνὰ χεῖρας περὶ καταδιώξεως τῆς πειρα-
τείας σπουδαιοτάτης ὑπηρεσίας του, νὰ σπαύσῃ καὶ εἰς
συνδρομὴν καὶ ὑποστήριξιν διὰ θαλάσσης τῆς Χίου.
Ὁ Μιαούλης μεταβάς ἐκεῖ τὴν 2 Μαρτίου ἐδίωξε τὸν
Τουρκικὸν στόλον.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦσαν ἡτοιμασμένοι ὀκτῶ
χιλιάδες περίπου Τοῦρκοι ἐξ Ἀσίας εἰς Κολοφῶνα συ-
νηθροισμένοι ἵνα ἀποβῶσιν εἰς Σάμον, ἀλλ' ὁ Μιαού-
λης ἀπεμάχρυνε καὶ τὸν κίνδυνον τοῦτον. Περὶ τὰ τέλη
Μαΐου πρὸς τὴν Μυτιλήνην ἐβύθισε μίαν φρεγάταν
καὶ ἐν βρίκειον Τουρκικόν· ὁμοίως περὶ τὰ τέλη Ὀκτωμ-
βρίου κατὰ τὴν Στυλίδαν ἐκυρίευσε μίαν γολέταν.

Νὰ περιγράψῃ τις ἀπάσας τὰς ναυμαχίας εἰς ἃς ὁ
διάσημος οὗτος ἀνὴρ παρευρέθη, καὶ πάντα ὅσα ἐν αὐ-
ταῖς διεπράξατο, τοῦτο εἶναι δυσχερέστατον, διότι θέ-
λει περιγράψῃ ἱστορίαν ὁλόκληρον τῶν Ἑλληνικῶν
ναυμαχιῶν, εἰς ἃς ἐναυάρχει πανταχοῦ διακινδυνεύων
προμαχόμενος πανταχοῦ ὡς ἀπλοῦς πλοίαρχος, ἢ ναυ-
αρχῶν, δίδων ζωὴν εἰς τὰ κινητὰ ὑφαιστία, τὰ ὁποῖα
ἐπυρπολοῦντο συναπτόμενα μὲ τὰ ἐχθρικά πλοῖα, προσ-
λαμβάνων ἀπὸ τοὺς συναγωνιστάς του καὶ μεταδίδων
θάρρος, διαλλάττων τὰς μεταξὺ αὐτῶν διαφωνίας καὶ
διευθύνων αὐτὰς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἀτάραχος μεταξ

τῶν τριχυμιῶν καὶ τῶν πολέμων, χωρὶς φόβον, χωρὶς παραφορὰν ὀργῆς, διέταττε τὰ πάντα καὶ ἐπρολάμβανε τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ· διὰ τοῦτο τὸ ὄνομά του εἶναι ἐνωμένον μὲ ὅλην τὴν ναυτικὴν δόξαν τῶν Ἑλλήνων, τῆς ὁποίας ἦτο ζῶσα προσωποποίησης, διὰ τοῦτο ἕκαστος κῦμα τῆς θαλάσσης ἔρριπτεν εἰς τὰ παράλια μας σὺν τοῖς ναυαγίοις τῶν ἐχθρικῶν στόλων τὸ λαμπρὸν ὄνομα τοῦ Μιαούλη.

Δόξα εἰς τὸν Μιαούλην παρόντα πανταχοῦ ὅπου ἠκούετο φωνὴ Ἑλληνοῦ ἀπηλπισμένου. Ὁ Μιαούλης ἀνεφάνη μέγας συγχρόνως μὲ τὴν ἀρχομένην ἐπανάστασιν μας καὶ ἡ ὀξύτης του δὲν ἡμβλύθη, ἀλλὰ διητηρήθη ῥαγδαία μέχρι τέλους τοῦ ἀγῶνος. Πιστὸς εἰς τὰς δοξασίας του, φίλος τῆς καθαρᾶς καὶ ἀναιμάκτου ἐλευθερίας, ἀφωσιωμένος εἰς τοὺς φίλους μὲ τοὺς ὁποίους συνεδέθη ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐπανάστασεως,πραῦνων διὰ τῆς φιλανθρωπίας του τὸ καταστρεπτικὸν τοῦ πολέμου καὶ ὑποβοηθῶν τὰς φρονίμους διοικήσεις ἔζησε πάντοτε ἐκτὸς τῶν φατριῶν.

Ἡ πρὸς τὸν μακαρίτην Βασιλέα Ὁθωνα ἀφοσιώσις του ἦτο τόσο ἐλλειπὴ καὶ ἀπηλλαγμένη πάσης πλαγίας καὶ ἰδιοφελούς σχέψεως ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ συχνὰ κατὰ δυστυχίαν τὰς πρὸς τοὺς Βασιλεῖς ἀφοσιώσεις· τὸ σέβας καὶ ἡ ἀγάπη του ἦτο τόσο ἐγκάρδιος, ὥστε ἐβλεπέ τις φανερὰ ὅτι ὁ ἔρως τοῦ Μιαούλη πρὸς τὴν πατρίδα, μετέβη εἰς τὸν σεβαστὸν Ἀνακτα, οὗτος δὲ πειθόμενος εἰς τὰ ἰδιά του αἰσθήματα πρὸς τὸν πολὺν ναύαρχον καὶ ἐκπληρῶν χρέος ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης, ἐπεσκέφθη αὐτὸν ἀσθενοῦντα δις· ἐν μιᾷ δὲ

τῶν δύο τούτων ἐντεύξεων ὁ Μισαύλης ἀνεγερθεὶς ἐπὶ τῆς κλίνης [του εἶπε πρὸς αὐτὸν τὰ ἑξῆς.

Βασιλεῦ !

« Δὲν μὲ μένουν πλέον εἰμὴ ὀλίγαι στιγμαὶ ζωῆς.
 » Βλέπω τὸν θάνατον ἔμπροσθέν μου, ἀλλὰ τὸν βλέπω
 » μὲ πλήρη ἀταραξίαν ψυχῆς καὶ ἀποχαιρετῶ τὸν κό-
 » σμον εὐχαριστημένος. Ὅσα ἐπεθύμησα εἰς τὴν ζωὴν
 » μου, τὰ ἀπῆλαυσα. Εἶδον τὴν πατρίδα μου ἐλευθερο-
 » μένην ἀπὸ τὰς χειράς τῆς δουλείας καὶ τῆς βαρβα-
 » ρότητος. Εἶδον τὸν θρόνον τῆς Μεγαλειότητός σου
 » ἐγγυητὴν ἀσφαλῆ τῆς τιμῆς, τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἰδιο-
 » κτησίας ἐκάστου τῶν συμπατριωτῶν μου, ἀνεγειρό-
 » μενον ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρειπίων τῆς πατρίδος. Εἶδον
 » τέλος πάντων τὴν Μεγαλειότητά Σου ἀναβαίνουσαν
 » εἰς τὸν θρόνον τοῦτον τὸν ὅποιον ἡ θεία πρόνοια τῆς
 » εἶχε προωρισμένον. Ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος ἡσφαλίσθη
 » διὰ πάντα· δὲν μὲ μένει τίποτε πλέον νὰ ἐπιθυμήσω
 » εἰς τὴν ζωὴν.

« Αἱ τιμαὶ μὲ τὰς ὁποίας ἡ Μεγαλειότης Σου ἀντή-
 » μειψε τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας κόπους μου, ἡ εὐνοια τὴν
 » ὁποίαν ἐδαψίλευσας πρὸς ἐμέ, αἱ τιμαὶ καὶ ἡ εὐνοια
 » τὰς ὁποίας ἀπῆλαυσα εἰς Μόναχον παρὰ τῆς Α. Μ.
 » τοῦ Βασιλέως τῆς Βαβαρίας Σεβαστοῦ Πατρός Σου,
 » ἐπεσφράγισαν τὴν εὐτυχίαν τῶν τελευταίων χρόνων
 » τῆς ζωῆς μου.

« Συστένω Βασιλεῦ πρὸς τὴν Μεγαλειότητά Σου τοὺς
 » συναγωνιστάς μου, οἱ ὅποιοι ἐπολέμησαν ὄχι μόνον
 » μὲ τοὺς ἐχθροὺς, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν πείναν καὶ μὲ τὴν

» δίδω, καὶ παντὸς εἶδους στερήσεις, ἕως οὗ νὰ ἴδουν
 » νὰ λάμπῃ ἡ εὐτυχὴς ἡμέρα τῆς ἀναγορεύσεώς Σου
 » εἰς τὸν Ἑλληνικὸν θρόνον. Συσταίνω ὁμοίως εἰς τὴν
 » Βασιλικὴν Σου ἀγάπην τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου,
 » εἰς τὰ ὅποια ἔδωκα πλήρης παραγγελίας νὰ τιμή-
 » ῳσι τὴν μνήμην μου μετὰ τὴν πρὸς Σε ἀναλλοίωτον
 » ἀφοσίωσιν, καὶ μετὰ ὅσα ἔργα δύνανται νὰ συνεισφέ-
 » ρουν εἰς τὸ νὰ συνεξάρουν τὴν τιμὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ
 » ὀνόματος. Τὸ μέλλον τὸ ὅποῖον ἡ Βασιλεία Σου ἀ-
 » νοίγει εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἡ γλυκυτέρα παρηγορία
 » ἥτις με συνοδεύει εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν. Οἱ Ἕλληνες
 » Βασιλεῦ καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς καὶ εἰς τοὺς τελευ-
 » ταίους χρόνους ἦσαν φαίνεται προωρισμένοι νὰ κα-
 » τορθώσωσι μετὰ μικρὰ μέσα, μεγάλα ἀποτελέσματα,
 » ἀλλ' ἀποχωρισμένοι ἀπ' ἀλλήλων, ἄλλοτε ἀπὸ τὰ
 » μικρὰ σύνθρα τῶν μικρῶν ἐπικρατιῶν, καὶ ἄλλοτε ἀπὸ
 » ἐμφυλίου διαφοράς, παρέλυσον τὰς ἰδίας τῶν δυνάμεις.
 » Σήμερον ἐνωμένοι ὑπὸ τὸ σκῆπτρον Σου θέλουν συγ-
 » κεντρώσει ὅλα τὰ μέσα τῶν διὰ νὰ φέρουν εἰς εὐτυ-
 » χὲς πέρας, ὅσα ἡ δόξα τοῦ βασιλείου καὶ ἡ κοινὴ
 » εὐτυχία ἀπαιτοῦν.

« Δέξου ὦ Βασιλεῦ, καὶ τελευταίαν φορὰν τὰς θερμὰς
 » εὐχὰς τὰς ὁποίας ἀναπέμπω πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν
 » κραταίωσιν τοῦ θρόνου Σου καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν
 » λαῶν Σου. »

« Οὐδὲ Βασιλεὺς συγκινηθεὶς ἀπὸ τοὺς κατανυκτικούς
 αὐτοὺς λόγους ἀπεκρίθη. « Δὲν δύναμαι νὰ σοὶ ἐκφράσω
 » πόσον ἐπιθυμῶ νὰ διατηρηθῇ ἔτι πολὺν καιρὸν ἡ
 » ζωὴ σου διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ πόσον

» ἐπιθυμῶ νὰ σὲ βλέπω ἔτι πολὺν καιρὸν πλησίον μου,
 » διὰ νὰ ἀκούω τὰς φρονίμους καὶ πατριωτικὰς συμβου-
 » λὰς σου· τὰς ἐπιθυμίας σου θέλω προσπαθήσει νὰ
 » τὰς ἐκτελέσω, καθ' ὅσον αἱ περιστάσεις μοὶ τὸ ἐπι-
 » τρέψουσι. Στρέφων τὰ βλέμματά σου πρὸς τὰ πα-
 » ρελθόντα, βλέπεις ὅτι ἡ ζωὴ σου ἐστάθη τόσον σωτή-
 » ριος διὰ τὴν πατρίδα, ὅσον ἦτο ἐνδοξος καὶ διὰ σέ
 » τὸν ἴδιον καὶ διὰ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἰδέα
 » ἐκ τῆς προσμενομένης ζημίας τοῦ θανάτου ἐνὸς πο-
 » λεμιστοῦ τοσοῦτον ἐπισήμου καὶ τοσοῦτον ἀφοσιω-
 » μένου εἰς τὴν πατρίδα του, εἶναι ἰδέα θλιβερά καὶ
 » διὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ διὰ τὸν Βασιλέα του·
 » καὶ ὁ πατὴρ μου ὁ Βασιλεὺς τῆς Βαβαρίας, ὅστις σοὶ
 » ἀπέδειξε πόσον σὲ ἐκτιμᾷ, θέλει πολὺ συμμεθέξει εἰς
 » αὐτὰ τὰ λυπηρὰ αἰσθήματα. Προωρισμένος ἀπὸ τὴν
 » θείαν πρόνοιαν νὰ βασιλεύσω εἰς τὴν Ἑλλάδα περὶ
 » πλείστου ποιοῦμαι ὅλας τὰς εὐγενεῖς πράξεις αἱ ὁ-
 » ποῖαι συνετέλεσαν εἰς τὴν δόξαν καὶ εἰς τὴν εὐδαιμο-
 » νίαν τῆς Ἑλλάδος. Διὰ τοῦτο μὲ εὐχαρίστησιν ἐκ-
 » φράζω τὴν βαθυτάτην μου εὐγνωμοσύνην διὰ τὰς
 » ἐξόχους ἐκδουλεύσεις τὰς ὁποίας ἐπρόσφερες εἰς τὴν
 » πατρίδα.»

Μετὰ τὴν ἐνδειξιν ταύτην προσεκάλεσε τὰ τέκνα του
 καὶ τοὺς συγγενεῖς του, τοὺς ἡσπάσθη, τοῖς ἔδωκε τὰς
 τελευταίας του παραγγελίας του, καὶ ὕστερον ἀγιάσας
 ὕστερινάς του μὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν θρησκευτι-
 κῶν ᾠρεῶν περιέμενε τὸν θάνατον μὲ τὴν ἀταραξίαν,
 μὲ τὴν ὁποίαν ἐφύλαττεν ἄλλοτε τὴν ἀρχὴν ναυμα-
 χίας τινός, ἀποσπώμενος ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπὸ τὰς

ἐπιγείους φροντίδας, χωρὶς νὰ τείνῃ γυναικῶδη βλέμματα πόδου εἰς τὴν περασμένην δόξαν του καὶ εἰς τὴν δύουσαν ζωὴν του, ἡ δὲ ἀδάμαστος καὶ ὑπερίφανος Ὑδρα τῆς ὁποίας τοὺς σκοπέλους τὰ κύματα βρέχουν μὲ σέβας ἐστερήθη ἐνὸς τοιούτῳ μεγαλουργοῦ ἀνδρός.

Ὁ Μιαούλης γεννηθεὶς ἐν Ὑδρᾷ τὴν 20 Μαΐου τοῦ 1769 ἐξελέχθη ναύαρχος τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως, ἄγων τὸ πεντηκостὸν τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἀπέθανε δὲ τὴν 11 Ἰουνίου ἐν Ἀθήναις τὸ 1835, τὰ δὲ λείψανά του ἐτέθησαν πλησίον τοῦ τάφου τοῦ Θεμιστοκλέους εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἀττικῆς.

Θρηνήσατε σεῖς, ὅσοι φέρετε τὸ λαμπρὸν τοῦτο ὄνομα, τοῦ ὁποίου τὴν δόξαν ἐπροστάχθητε νὰ ἐξακολουθήσητε μὲ τὴν ἀφοσίωσίν σας πρὸς τὴν πατρίδα καὶ πρὸς τὸν Βασιλέα! Θρηνήσατε κρατεροὶ θαλασσινοὶ τῶν τριῶν νήσων, μάρτυρες τῆς δόξης του καὶ συναγωνισταί του, σεῖς ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς πατρίδος ἔθεσε πρὸ πολλοῦ τὸν στέφανον τῆς ἀθανασίας! Σύννεφον πένθους ἅς σκεπάσῃ τὴν γυμνὴν σου κεφαλὴν ἀδάμαστε Ὑδρα! ὑπερήφανος μεταξὺ τῶν κυμάτων ποῦ βρέχουν μὲ σέβας τοὺς σκοπέλους σου, δεκατρεῖς χρόνους ἀπέστειλας τὰ παιδιά σου ὡς ἂν Σπαρτιάτισσα ν' ἀποθάνουν τὸν ὑπὲρ πατρίδος θάνατον· καὶ τὰ παιδιά σου πειθόμενα εἰς τὴν φωνὴν σου ἐπέστρεψαν θριαμβεύοντα, ἢ ἐτάφησαν εἰς τοὺς διαφανεῖς τύμβους τῆς θαλάσσης. Θάρσει! ἐν ὧν ὑπάρχουν ἔθνη ἐνθουσιῶντα διὰ τὴν ἐλευθερίαν, οἱ αἰῶνες θὰ διηγῶνται εἰς τοὺς αἰῶνας τὸν ἡρωϊσμὸν τῶν τέκνων σου.

Στείλε, στείλε μὲ τοὺς ἀνέμους τὰς τελευταίας σου
εὐλογίας καὶ στεναγμοὺς, στείλε μὲ τὰ κύματα τὰ ὑ-
στερινά σου δάκρυα εἰς τὸν τάφον τοῦ Μιαούλη καὶ ἡ
ψυχὴ του θέλει σχιρτήσῃ καὶ θέλει ἀποκριθῇ τελευ-
ταῖον μετ' εὐγνωμοσύνης εἰς τὴν μητέρα του Ὑδραν. (8)

Δέξασθε φιλόμουσοι ἀναγνώσται τὴν τοῦ σεβαστοῦ
μοι συμπολίτου μεγαθύμου καὶ ἀτρομήτου ἀνδρὸς
Ναυάρχου τῆς Ἑλληνικῆς αὐτονομίας Ἀνδρέου Δ.
Μιαούλη σύντομον Βιογραφίαν, ἧς εἶθε οἱ νεώτεροι
Ἕλληνες φανῶσιν ἄξιοι τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

1.) Ἡ νῆσος Ὑδρα κατωκλήθη ὥς λέγεται κοινῶς ἐκ παραδόσεως πρὸ 411 ἐτῶν, ἤγουν κατὰ τὸ 1470 ἔτος Μ. Χ. καθ' ὃν καιρὸν οἱ Ἀλβανοὶ, καταπολεμούμενοι ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπὶ Μωάμεθ Β. ἔφευγον ἀπὸ τὴν πατρίδα των. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Ὑδρας ἔζων ποιμένες καὶ αἱ κατοικίαι των ἦσαν καλύβαι κατεσκευασμέναι ἀπὸ πεύκας· προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, ἔνεκα τοῦ στενοῦ τοῦ τόπου καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν οἰκογενειῶν των, μὴ δυνάμενοι νὰ ζῶσιν ὥς ποιμένες, κατεσκεύασαν μικρὰ ἁλιευτικὰ πλοίαρῖα μὲ τὰ ὁποῖα ἁλιεύοντες ἐκέρδιζον τὰ πρὸς ζωάρκειαν. Ἡ οἰκογένεια τῶν Βωχέων ἦλθεν ἐκ τῶν Φώλλων τῆς Εὐδαίας καὶ κατώκησεν εἰς Ὑδραν περὶ τὸ 1668.

2). Πολυθρύλλητος ἐκ Λεβαδείας ἐπιδρομεὺς Λάμπρος Κατσόνης.

3.) Μέχρι τοῦ 1770 ἡ Ὑδρα ἐδιοικεῖτο ὑπὸ τῶν Ἱερέων· κατὰ τὸ ἔτος ὅμως τοῦτο ἐστερήθησαν τῆς διοικήσεως ἀνατεθείσης, κατ' ἀνάγκην τῷ παρ' Ἀλεξίου τοῦ Ὀρλώφ ἀποσταλέντι Ῥώσῳ ἀξιωματικῷ βραδύτερον συνθηκολογησάσης τῆς Τουρκίας μετὰ τῆς Ῥωσσίας ἐν Κουτσούκ—Καϊναρτζῇ καὶ ἀπελθόντος τῆς Ὑδρας ἐν ἔτει 1776 τοῦ Ῥώσσου διοικητοῦ, ἅπαντα ἡ ἐξουσία περιῆλθεν ἀποκλειστικῶς εἰς χεῖρας τῶν οἰκοκυραίων, οἵτινες συγκροτήσαντες σῶμα ἐκ δώδεκα ἐμμίσθων οἰκοκυραίων, ἀνέθηκαν αὐτῷ τῶν

κοινῶν διεύθουνσιν. (Τὰ καθέκαστα ὄρα ἱστορία Α. Α΄ Μιαούλη.) Κατόπιν ἐπειδὴ ἡ πειθαρχία ἤρξατο νὰ παραλύη καὶ ἐκορυφώθη τεραστίως ὁ παλληκαρισμὸς, ἐζήτησαν οἱ Ὑδραῖοι διοικητὴν καὶ τοιοῦτος καταλληλότατος ἐστάλη παρὰ τῆς ὑψηλῆς Πύλης ὁ καπετὰν Γεώργης Βούλγαρης τὴν 27 Δεκεμβρίου τοῦ 1802 λαβὼν καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ πλοιάρχου παρὰ τῷ Τουρκικῷ στόλῳ παρὰ τοῦ Χουσεῖν Πασᾶ, ἐδιοίκησε δὲ τὴν Ὑδραν μέχρι τοῦ 1812.

Κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ ἔτους ¹⁸⁰⁷~~1876~~ κηρυχθέντος τοῦ μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας πολέμου, ὁ εἰς τὸ Αἰγαῖον ὑπὸ τὸν ἀντιναύαρχον Σινιάβιν πρὸ ὀλίγου ἐμφανισθεὶς Ῥωσσικὸς στόλος προσωρμίσθη αἰφνης εἰς τὸν ἀπέναντι τῆς νήσου Ὑδρας λιμένα τῆς Περιβόλας καὶ μεταβάς εἰς Ὑδραν ἐραδιούργησε πλείστους τῶν οἰκοκυραίων, οἵτινες πράγματι ἐπανεστησαν καὶ ἐχαιρέτησαν τὴν Ῥωσσικὴν σημαίαν διὰ κανονοβολισμῶν ὑψώσαντες αὐτὴν ἐπὶ τῆς καγκελαρίας. Ὑπερισχύσαντος ἐν Ὑδρᾷ τοῦ Ῥωσσικοῦ κόμματος ἠναγκάσθη ὁ καπετὰν Γεώργης μετὰ τῶν ὁμοφρόνων αὐτῷ οἰκοκυραίων νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐξ Ὑδρας καὶ μεταβῶσιν εἰς Πόρον. Τῆς Ῥωσσίας μὴ κατορθώσας νὰ ἐπαναστήσῃ καὶ τοὺς λοιποὺς Ἑλληνας, οἱ ἐν Ὑδρᾷ Ῥωσσόφρονες φοβούμενοι καὶ θέλοντες νὰ καλύψωσι τὴν εἰς τὴν ὅλως ἄκαιρον ἐπανάστασιν ἐνοχὴν των, ἔπεμψαν πρὸς τὸν τότε στόλαρχον τῆς Τουρκίας Γαζῆ Σεϊδῇ Ἀλῇ Πασᾶν ἀναφορὰν κατὰ τοῦ Βούλγαρη, διαμαρτυρόμενοι ὅτι μόνον κατ' αὐτοῦ ἐπανεστήσαν. Τὸν κίνδυνον ὅμως τοῦτον ἀπεσόβησεν ὁ Βούλγαρης

καί τοι μακράν ὦν τῆς πατρίδος μεταβάς κατεσπευσμένως εἰς Τρίπολιν κατέπεισε τὸν Σατράπην Βελῆ Πασᾶν διαταχθέντα παρὰ τῆς Πύλης νὰ μεταβῇ εἰς Ὑδραν καὶ σωφρονήσῃ αὐτοὺς νὰ μὴ πραγματοποιήσῃ τὴν εἰς Ὑδραν μετάβασίν του· οὐχ' ἤττον ὁμως οἱ Ῥωσσιζόντες οἰκοκυραῖοι, ἰδόντες ὅτι ἅπασαι αἱ περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Τουρκίας καὶ ἐλευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος κομπορρημοσύναι τοῦ Ναυάρχου Ῥώσου Σινιάβιν καὶ τοῦ Παλατίνου ἀπέβησαν φροῦδαι, ἀπεφάσισαν νὰ μετεκήσωσιν εἰς Εὐρώπην καὶ θέσαντες τὴν κινητὴν αὐτῶν περιουσίαν ἡτοιμάζοντο νὰ ἀποπλεύσωσι τῆς νήσου. Ὁ συνετὸς καὶ φιλόπατρις Βούλγαρης γνωρίζων, ὅτι ἐὰν διεσκορπίζοντο οἱ πλουσιώτεροι οἰκοκυραῖοι τῆς Ὑδρας ἐξ ἅπαντος ἤθελε διαμελισθῇ ἡ Ὑδρα, διὸ ἀπέστειλεν εἰς Ὑδραν τῇ κοινῇ τῶν φυγάδων οἰκοκυραίων συναινέσει, τὸν Ἀνδρέαν Μιαούλην ἔχοντα μεγίστην ἐπιρροήν, ἵνα κωλύσῃ τὴν μετοίκησιν τῶν Ῥωσσιζόντων οἰκοκυραίων. Ὁ Μιαούλης μεταβάς εἰς Ὑδραν καὶ συνενοηθεὶς μετὰ τῶν ὁμοφρόνων αὐτῷ, τὴν πρωΐαν τῆς 24 Ἰουνίου 1807 βαθείος ἔτι ὄρθρου ὄντος ἐσήμανε τὸν τοῦ κινδύνου μέγαν κώδωνα τῆς παρὰ τὴν ἀγορὰν ἱερᾶς μονῆς (ἔθιμον ἐπεκράτει καὶ ἐπικρατεῖ εἰσέτι ἐν Ὑδρᾷ ὁσάκις συμβαίνει ἕκτακτον τι ἢ σπουδαῖον νὰ σημαίνωσι τὸν εἰρημένον μέγαν κώδωνα κατὰ μίμησιν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1789) πάραυτα δὲ οἱ πολυάριθμοι συνωμόται μετὰ θορύβου συνηθροίσθησαν ἐν τῇ ἀγορᾷ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ μεγατόλμου Μιαούλη. Ἐκεῖ δὲ προσελκύσαντες διαφόρους πολίτας φοβουμένους μὴ διὰ τῆς

ἀναχωρήσεως τῶν ἀρχηγῶν τῆς στάσεως πέση ἡ τιμωρία ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τοῦ λαοῦ, κατέλαβον ἐν ἀχαρεῖ ἅπαντα τὰ παράλια τῆς νήσου καὶ κατασχόντες τὰ τέσσαρα βρίκια ἐν οἷς ἦσαν κατατεθειμέναί αἱ περιουσίαι τῶν μελλόντων νὰ ἀποδράσωσιν οἰκοκυραίων, τὰ ὠδήγησαν εἰς τὸν λιμένα καὶ ἀφήρεσαν τὰ πηδάλια των. Μετὰ τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο γεγονὸς ἅπαντες οἱ Ῥωσσίζοντες οἰκοκυραῖοι, ἰδόντες ματαιωθέντα τὰ σχέδια αὐτῶν, ἐκρύβησαν εἰς διαφόρους οἰκίας· τὴν δ' ἐπιοῦσαν ὁ Μιαούλης ἀναλαβὼν τὰς ἡνίας τῆς διοικήσεως προσεκάλεσεν αὐτοὺς ἵνα δώσωσιν λόγον τῆς διαχειρίσεως τῶν χρημάτων τῆς κοινότητος κ. λ. π. ὅρα ἱστορίαν Ὑδρας Α. Α. Μιαούλη.

4.) Αἱ μέχρι τοῦδε βιογραφικαὶ σημειώσεις ὑπηγορεύθησαν κατὰ τὸ 1874 παρὰ τοῦ Ἀντιπλοιάρχου τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ Ἀνδρέου Στύπα, ἐξαδέλφου τοῦ Ναυάρχου Ἀνδρέου Μιαούλη, ἔχοντος τότε ἡλικίαν 91 ἔτους μὲ τὰς φρένας καὶ ὑγιὲς μνημονικὸν, συνταξιευθεὶς δὲ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ 1794 μέχρι τοῦ 1816, κατὰ δὲ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 ἦτο ὑπαπιστῆς του, συνώδευσε δὲ τὸν Μιαούλην καὶ εἰς Μόναχον, ὅτε ἐστάλη μετὰ τοῦ Πλαπούτα καὶ Μπότσαρη, ἵνα συνοδεύσωσι τὸν Βασιλέα Ὁθωνα εἰς τὴν Ἑλλάδα.

5.) Κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἐξ ἀγχιστείας ἐπιζῶντος ἔτι στενοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ Δημητρίου Δοντᾶ ἄγοντος ἤδη τὸ ὀγδοηχοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του.

6.) Τοῦ πλοίου τούτου κατὰ τὸ 1835 ἀγορασθέντος παρὰ τοῦ ἐν Σύρῳ ναυπηγείου ἀντὶ 700 ταλλήρων, ἡ προτομή αὐτοῦ ἠγοράσθη παρὰ τοῦ τότε διδασκάλου

Καίρη καὶ ἐτέθη ἐν τῇ ἐν Ἀνδρῶ σχολῇ αὐτοῦ. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Καίρη καὶ δημευθείσης τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἡ εἰρημένη προτομὴ (φιγούρα) περιέπεσεν εἰς χεῖρας τοῦ δήμου· κατὰ δὲ τὸ 1853 ὁ Ἀντώνιος Λ. Τσαμαδὸς ἑπαρχος ὧν τότε Ἀνδρου ἀνέφερε πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν Ὑπουργεῖον περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς εἰρημένης προτομῆς, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν Ὑπουργεῖον, ἀπέστειλεν ἐν τῶν πολεμικῶν ἀτμοπλοίων, ὅπερ μεταβὰν ἐκεῖ καὶ παραλαβὸν αὐτὴν μετέφερεν εἰς Πειραιᾶ καὶ ἐκεῖθεν μετακομισθεῖσαν εἰς Ἀθήνας ἐτοποθέτησαν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου. Ὡσαύτως εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργεῖον ἐντὸς ἀργυροῦ ἀγγίου ὑπάρχει ἐναποτεθειμένη ἡ καρδιά τοῦ μεγάλου τούτου Ἀνδρός.

7.) Ἐν ὀνόματι Θεοῦ παντοκράτορος.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος βεβαρυμένον πλέον νὰ ἀναστενάξῃ ὑπὸ τὸν σκληρὸν ζυγόν, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τέσσαρας περίπου αἰῶνας κατεθλίβεται ἐπωνειδιστικὸς, τρέχει μὲ γενικὴν καὶ ὁμόφωνον ὁρμὴν εἰς τὰ ὅπλα διὰ νὰ κατασυντρίψῃ τὰς βαρείας ἀλύσεις τὰς ὑπὸ τῶν βαρβάρων Μωαμεθανῶν περιτεθείσας εἰς αὐτό. Τὸ ἱερὸν ὄνομα τῆς ἐλευθερίας ἀντηχεῖ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ πᾶσα Ἑλληνικὴ καρδιά ἀναφλέγεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ πολύτιμον τοῦτο δῶρον τοῦ Θεοῦ, ἢ νὰ ἀπολεσθῇ εἰς τὸν ὑπὲρ τούτου ἀγῶνα. Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ὑδρας δὲν θέλουσι μείνει ὀλιγώτερον πρόθυμοι εἰς τὸν εὐγενῆ τοῦτον ἀγῶνα, ἀλλὰ καταφρονοῦντες πάντα κίνδυνον διὰ νὰ καταστρέψωσι τοὺς τυράνους των, θέλουν μεταχει-

Τιμᾶται δραχμῆς νέας.